

Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie

Confédération Belge de l'Industrie Laitière

Jaarverslag 2022

Werkingsjaar 2021

INHOUD

1.	DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ	
1.1.	DOELSTELLINGEN	3
1.2.	LEDEN	4
1.3.	STRUCTUUR	5
1.4.	FEDERALE WERKING	6
1.5.	REGIONALE WERKING	8
2.	ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2021 — VOORUITZICHTEN VOOR 2022	
2.1.	WERELD	
2.1.1.	Toename melkproductie in 2021 onder langjarig gemiddelde	9
2.1.2.	Extra koemelk komt vooral uit India en USA	10
2.1.3.	Beperkt aanbod zorgt voor prijsstijgingen	12
2.1.4.	Wereldhandel groeit, aandeel EU neemt fors af	14
2.1.5.	Chinese vraag naar zuivel blijft fors groeien	17
2.2.	EUROPESE UNIE	
2.2.1.	Voor het eerst sedert 2009: melkleveringen dalen	19
2.2.2.	Schaalvergroting melkveehouderij gaat door	23
2.2.3.	Verschuivingen tussen producten	24
2.2.4.	EU-uitvoer naar derde landen daalt	26
2.2.5.	Zelfvoorzieningsgraad daalt lichtjes	27
2.2.6.	Geen openbare voorraden	27
2.2.7.	Zuiveluitgaven	32
2.3.	BELGIE	
2.3.1.	Aantal melkkoeien blijft constant	33
2.3.2.	Daling van het aantal melkleveraars neemt toe	33
2.3.3.	Melkleveringen dalen voor het eerst sinds 2012	35
2.3.4.	Gemiddelde melklevering stijgt verder met 3,9 %	37
2.3.5.	44% van de leveraars levert meer dan 500.000 liter	40
2.3.6.	Gemiddelde melkprijs in 2021 van €38,5 per 100l	41
2.3.7.	Biologische productie stijgt verder	43
2.3.8.	De kwaliteitsresultaten blijven hoog	44
2.3.9.	Melkverwerking blijft stabiel	45
2.3.10.	Post-Covid 19 ommekeer van productieniveaus	45
2.3.11.	Terugkeer naar pre-Covid 19 trends thuisverbruik	49
2.3.12.	Noteringen nemen hoge vlucht	50
2.3.13.	Er werd opnieuw fors geïnvesteerd	51
2.3.14.	Handelsbalans verkleint maar blijft positief	51
2.3.15.	Aandeel van derde landen als afzetmarkt stijgt naar 33 %	56
2.3.16.	Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU	57
2.3.17.	Vooralsnog weinig hinder van de Brexit	59

1. DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ

Op 9 oktober 1992 werd de v.z.w. Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) opgericht. Hiermee is de zuivelindustrie in België gegroepeerd in één beroepsvereniging. Dit is ongetwijfeld een mijlpaal in de geschiedenis van de Belgische Zuivelindustrie. Sedert 1 januari 1997 zijn de zuivelfabrieken rechtstreeks aangesloten bij BCZ die hierdoor een federatie werd. De oorspronkelijke naam blijft evenwel behouden.

1.1. DOELSTELLINGEN

Zoals voorzien in de statuten heeft BCZ tot doel : “De vereniging heeft tot doel : het informeren, ondersteunen en adviseren van ondernemingen uit de zuivelindustrie in sectorgerelateerde dossiers en dit door tijdig de juiste informatie aan leden of betrokken overheidsinstanties te bezorgen, zodat er op een efficiënte manier kan worden geanticipeerd op problemen, gebeurtenissen en uitdagingen.”

Als beroepsvereniging wil BCZ voldoen aan de basisverwachtingen van haar leden, nl. informatieverstrekking, dienstverlening, belangenbehartiging en vertegenwoordiging. Daarnaast wordt ingespeeld op een nevenbehoefte, nl. vormingsactiviteiten.

Om de belangen van de Belgische zuivelindustrie te kunnen verdedigen, dienen voorafgaand standpunten bepaald. Om dit op een professionele wijze te laten verlopen is een structuur uitgewerkt waarbij permanente werkgroepen en ad hoc werkgroepen rapporteren aan de Raad van Bestuur.

Snelle, duidelijke, sectorspecifieke informatie is van groot belang in een vrij sterk gereguleerde zuivelsector, die in volle beweging is. Om aan deze behoefte van de leden tegemoet te komen wordt een nieuwsbrief, nl. het ‘Bulletin’ van BCZ uitgegeven. Deze nieuwsbrief is een onmisbare schakel tussen de zuivelbedrijven en hun beroepsvereniging. Naast analyses van en ontwikkelingen in nationale en internationale reglementeringen besteedt het Bulletin aandacht aan de BCZ-standpunten en aan de eraan voorafgaande standpuntbepaling. Tevens worden de leden geïnformeerd over vergaderingen en contacten met de overheid.

1.2. LEDEN

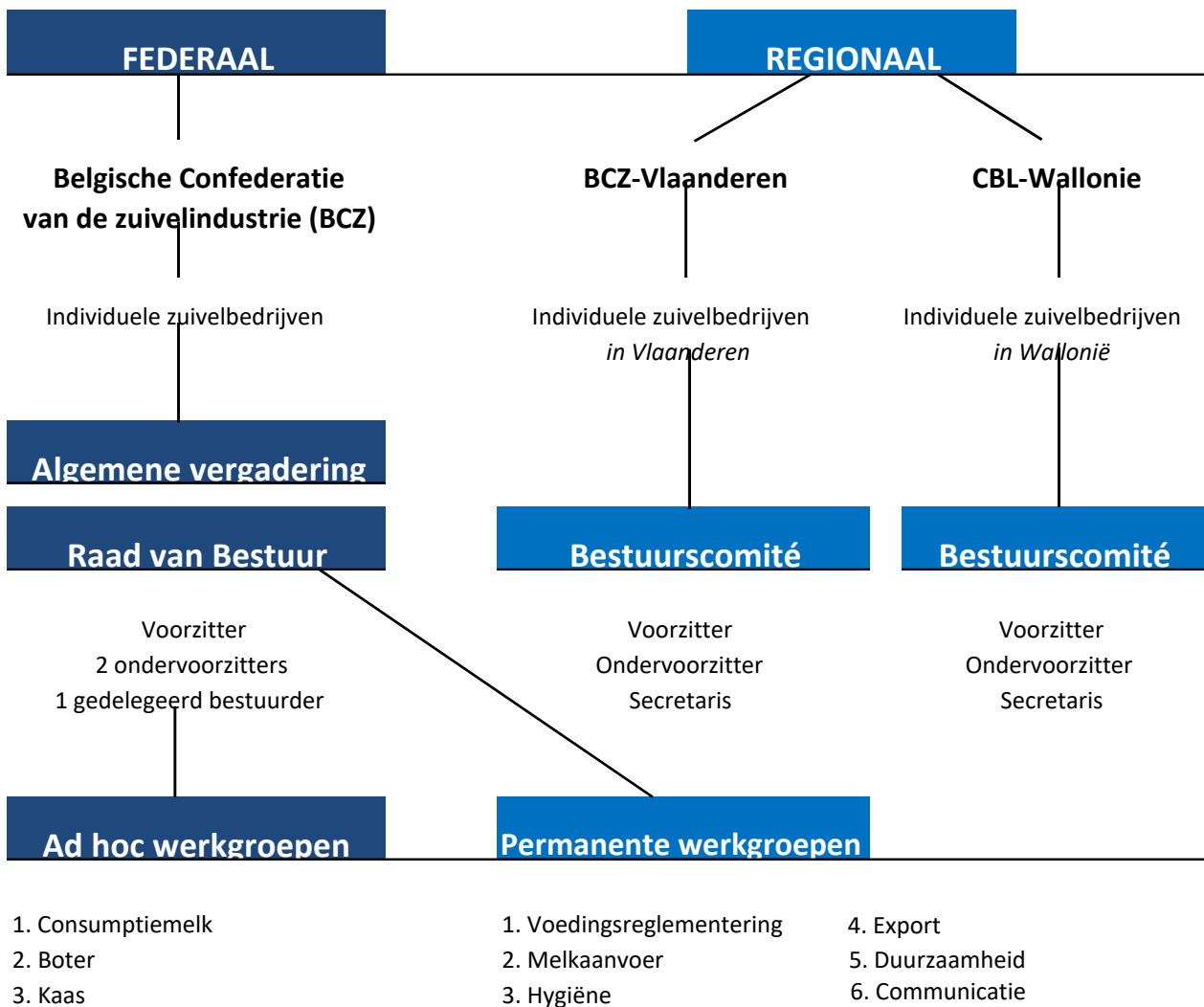
Nagenoeg alle zuivelbedrijven in België zijn lid van BCZ (situatie op 01.05.2022)

- Agral S.A. - Courcelles
- ARLA Foods Belgium - Welkenraedt
- A-Ware Dairy Products Belgium – Tielt
- Bel Belgium S.A. – Nivelles
- Biemelk Vlaanderen C.V.B.A. – Westouter
- BMC N.V. - Zonhoven
- Buttereij Pur Natur S.A. – Bullange
- Capra N.V. – Halen
- Castle Dairy - Welkenraedt
- Castle Ingredients S.A. - Plombières
- Chimay Fromages S.C. – Chimay
- Coferme S.C. – Bailleux
- Corman S.A. (Savencia) – Goé
- Danone N.V. - Brussel
- Eurofit S.A. – Liège
- Farmel Dairy België – NL Emmeloord
- FrieslandCampina Belgium N.V. – Aalter
- Fromunion N.V. – Brussel
- Groupe Loicq – Chevrardennes - Nivelles
- Inex N.V. – Bavegem
- La Concorde N.V. / A-Ware - Merchtem
- Lactalis Nestlé Produits Frais S.A. – Bruxelles
- Lactalis Benelux N.V. – Brussel
- Lactalis Laiterie Walhorn S.A. – Walhorn
- Lactis Pur Natur – Sint-Pieters-Leeuw
- Laiterie des Ardennes CVOA – Rendeux
- Luxlait A.A. – Mersch - Luxembourg
- Mathot – Celles Houyet
- MIK – Pur Natur N.V. – Kruishoutem
- Milcobel - Dairy N.V. – Kallo
- Milcobel – Dupont N.V. – Brugge
- Milcobel - Ysco N.V. – Langemark
- Milcobel – Kaasbrik N.V. - Halen
- Mondelez Belgium SPRL - Namur
- Olympia N.V. – Herfelingen
- Savencia Fromage & Dairy Benelux N.V. - Brussel
- Schreiber Foods Belgium SPRL - Anhee
- Socabel S.C. – Marche-en-Famenne
- Solarec S.A. – Recogne
- Terre de Fromages - Herve
- Vache Bleue - Witterzee
- Yakult Belgium N.V. – Brussel

1.3. STRUCTUUR

Organisatiestructuur BCZ

1.4. FEDERALE WERKING

RAAD VAN BESTUUR

Na de Algemene Vergadering is de Raad van Bestuur het belangrijkste beslissingsorgaan van BCZ. Hij is samengesteld uit maximaal veertien leden.

In de statuten is voorzien in een gegarandeerde vertegenwoordiging van KMO's in de Raad van Bestuur.

<u>Leden</u> (01.05.2022)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
C. Pycke	Voorzitter	Inex
L. Ska	Ondervoorzitter	LDA/Solarec
J. Van de Broek	Ondervoorzitter	FrieslandCampina
J. Berckmans	Lid	Danone
G. Bogaerts	Lid	BMC
S. Buytaert	Lid	Lactalis
J-M. Cabay	Lid	Terre de Fromages
R. Debergh	Lid	-
R. van Ballegooijen	Lid	A-Ware
L. Locht	Lid	Corman
N. van Dam	Lid	Milcobel
L. Van Impe	Lid	Olympia
P. Vanhengel	Lid	Arla Foods België

WERKGROEPEN

De Raad van Bestuur kan diverse werkgroepen oprichten. Deze bereiden de standpunten voor die slechts na bekrachtiging door de Raad van Bestuur formeel worden. Elk zuivelbedrijf kan een expert afvaardigen in de werkgroepen.

a) Permanente werkgroepen

Momenteel zijn zes permanente werkgroepen actief. Zij komen op regelmatige tijdstippen samen. De leden van de werkgroep kiezen een voorzitter en eventueel een ondervoorzitter, beide bij voorkeur uit het bedrijfsleven en een secretaris, bij voorkeur een stafmedewerker van BCZ.

b) Ad hoc werkgroepen

Het betreft de werkgroepen Consumptiemelk, Boter, Kaas. Deze werkgroepen komen slechts samen om het BCZ-standpunt voor te bereiden m.b.t. specifieke problemen in de respectievelijke deeldomeinen. Het voorzitterschap is niet altijd formeel vastgelegd. Het secretariaat wordt uitgeoefend door BCZ-medewerkers.

INTERNATIONALE BELANGENVERDEDIGING

BCZ verdedigt de belangen van de Belgische Zuivelindustrie op internationaal vlak. Hiervoor is BCZ lid van de European Dairy Association (EDA). BCZ neemt deel aan de activiteiten van heel wat EDA-werkgroepen. Tevens is ons land vertegenwoordigd in de Board van EDA. Op wereldvlak is BCZ via het Belgisch Comité FIL lid van de Fédération Internationale de Laiterie.

Sedert september 2011 is BCZ lid van het European Milk Forum (EMF). EMF is een Europees Economisch samenwerkingsverband waarin 7 lidstaten deelnemen, nl. Oostenrijk, België, Frankrijk, Denemarken, Ierland, Nederland en Noord-Ierland (UK). Het EMF speelt een belangrijke rol in de strategische ontwikkeling, het beheer en de uitwisseling van informatie-initiatieven rond melk en zuivel in Europa.

1.5. REGIONALE WERKING

De regionale werking wordt bepaald door de 2 regionale bestuurscomités. Op dit vlak zijn geen werkgroepen voorzien.

– BCZ – VLAANDEREN

Het Bestuurscomité van BCZ-Vlaanderen is samengesteld zoals hieronder weergegeven.

<u>Leden</u> (01.05.2022)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
J. Van de Broek	Voorzitter	FrieslandCampina
J. Berckmans	Lid	Danone
G. Bogaerts	Lid	BMC
R. van Ballegooijen	Lid	A-Ware
C. Pycke	Lid	Inex
N. van Dam	Lid	Milcobel
L. Van Impe	Lid	Olympia

Secretaris: L. Callewaert

– CBL – WALLONIE

Het Bestuurscomité van CBL-Wallonie is als volgt samengesteld :

<u>Leden</u> (01.05.2022)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
L. Ska	Voorzitter	Solarec
S. Buytaert	Lid	Lactalis Laiterie de Walhorn
J-M. Cabay	Lid	Terre de fromages
L. Locht	Lid	Corman
P. Vanhengel	Lid	Arla Foods Belgium

Secretaris: A. Vangerven

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2021 VOORUITZICHTEN VOOR 2022

2.1. WERELD

2.1.1. Toename melkproductie in 2021 onder langjarig gemiddelde

Nadat de groei van de wereldmelkproductie in 2015 en 2016 terugviel onder 2%, liep deze terug op om een piek van 3% te bereiken in 2020.

Met 14 miljard liter was de toename van de melkproductie **in 2021** slechts ongeveer de helft van die in 2020 (+ 26 mia liter).

Met een toename van 1,5 % bleef de groei van de melkproductie op wereldvlak in 2021 beduidend onder het langjarig gemiddelde over de periode 2010 - 2020, dat op 2,2 % uitkomt. We stellen het laatste decennium een iets tragere groei van de wereldmelkproductie vast : zo bedroeg de jaarlijkse groeivoet nog 2,3% in de periode 2000-2010.

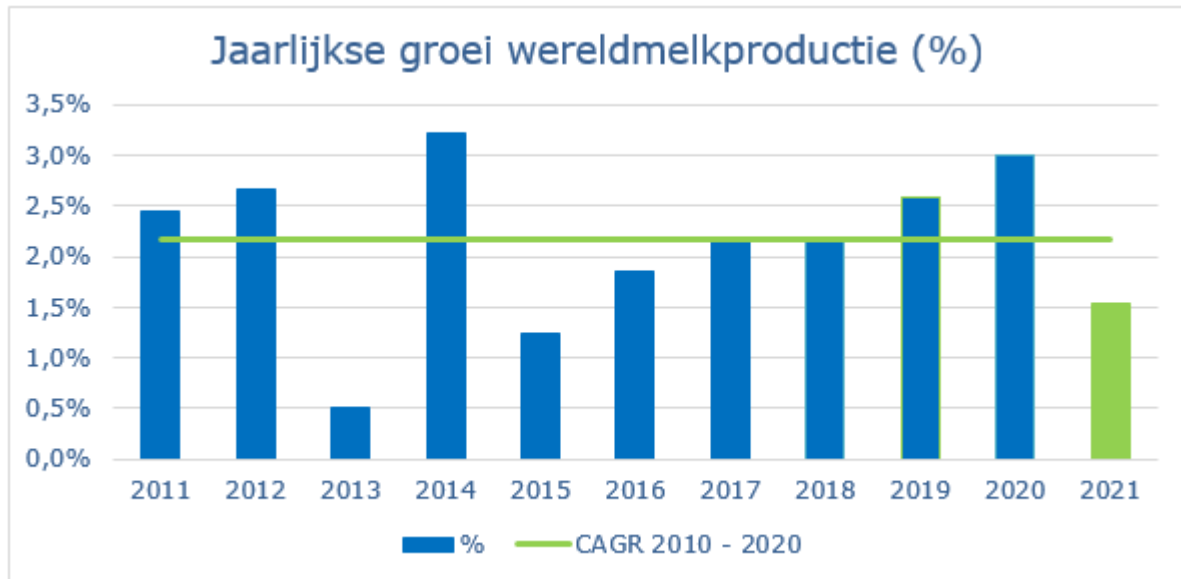
Voor **2022** wordt verwacht dat de melkproductie op wereldniveau nog iets minder snel groeit dan in 2021. Ongunstige weersomstandigheden, extreem hogere prijzen voor veevoeder, stijgende energiekosten en hoge prijzen voor slachtkoeien liggen aan de oorzaak. Voor de EU wordt een zeer beperkte groei of een kleine teruggang verwacht, de USA zouden met een lagere groei van slechts 1% te maken krijgen. Voor NZ en Australië worden dalingen tot 3% verwacht. In Zuid-Amerika is het droog omwille van het weerfenomeen El Niño. Deze inschattingen zijn aan heel wat onzekerheden onderhevig.

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	2000	2010	2015	2017	2018	2019	2020	2021
Koemelk	492	610	671	689	701	715	735	746
Buffelmelk	67	93	109	121	127	133	139	
Geitenmelk	14	18	18	19	19	20	21	
Schape melk	8	10	10	11	11	11	11	
Andere	2	4	4	4	4	4	4	
ALLE MELK	584	734	811	844	862	884	910	

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2020 : voorlopig, 2021 : raming)

2.1.2. Extra koemelk komt vooral uit India en USA

Met een toename van de koemelkproductie van respectievelijk 2,4 en 1,4 mia liter zijn India en de USA de belangrijkste stijgers op wereldvlak. Daarna komt Argentinië (+0,5 mia l). De groei in China wordt gedecimeerd tot amper 200 miljoen liter of 0,6%.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
EU-28	149.938	162.870	168.245	169.752	169.298	-0,3
Noorwegen	1.555	1.605	1.525	1.542	n.a.	
Zwitserland	4.080	4.043	3.792	3.779	n.a.	
IJsland	134	158	164	163	n.a.	
Rusland	31.847	30.781	31.338	32.226	32.289	0,2
Oekraïne	10.977	10.584	9.646	9.258	8.800	-4,9
Wit-Rusland	6.595	7.044	7.394	7.765	7.830	0,8
Servië	1.507	1.546	1.554	1.539	n.a.	
Australië (1)	9.373	9.971	9.039	9.124	8.941	-2,0
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.568	21.766	22.339	21.490	-3,8
Canada	8.434	8.773	9.903	10.035	10.185	1,5
USA	87.463	94.636	99.058	101.253	102.631	1,4
Mexico	10.997	11.736	12.650	12.750	12.850	0,8
Argentinië	10.600	11.552	10.640	11.445	11.900	4,0
Brazilië	29.948	35.648	35.890	36.715	36.531	-0,5
Chili	2.606	2.659	2.601	2.742	n.a.	
Uruguay	1.910	2.315	2.257	2.343	n.a.	
Venezuela	2.436	2.292	1.778	1.778	n.a.	
China	35.756	31.798	32.012	34.400	34.600	0,6
Japan	7.721	7.379	7.314	7.438	7.592	2,1
India	54.903	73.645	96.890	104.501	106.904	2,3
Israël	1.290	1.422	1.563	1.584	n.a.	
Turkije	12.419	16.934	20.782	21.500	n.a.	
Pakistan	12.906	15.529	18.007	18.686	n.a.	
Iran	9.100	8.430	6.800	6.800	n.a.	
Oezbekistan	6.120	8.995	10.662	10.958	n.a.	
Zuid-Afrika	2.851	3.273	3.582	3.544	n.a.	
Totaal Koemelk	610.539	676.917	713.994	723.990	746.299	3,1
Buffelmelk	93.090	109.246	132.931	138.972	n.a.	
Schapen, geiten,	31.297	31.988	n.a.	n.a.	n.a.	
Totaal melkproductie	734.926	818.151	883.554	910.419	924.076	1,5

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei

Bron: AMI, IDF

2.1.3. Beperkt aanbod zorgt voor prijsstijgingen

De prijsstijgingen die zich na de Corona-pandemie eind 2020 reeds voorgedaan hadden werden in 2021 doorgezet. Vanaf de herfst kwamen er forse prijsstijgingen. Een lager aanbod van melk was de hoofdoorzaak samen met een behoorlijke vraag. Daar bovenop kwam de gestegen prijs voor transport en logistiek.

De wereldmarktprijs voor **boter** startte 2021 aan 4.200 USD/ton in januari om op te lopen tot 5.200 (04/21), terug te dalen en daarna te klimmen tot 5.900 USD/ton aan het einde van het jaar. Globaal werd op jaarbasis een toename met 40 % gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2022 steeg de prijs verder, namelijk met 14% tot 6.700 USD/ton.

Volle melkpoeder start aan 3.250 USD/ton, kent een toename naar het tweede kwartaal toe, om daarna op een iets lager niveau stabiel te blijven. Volle melkpoeder eindigde op 4.100 USD/ton. Dit is een toename met 26%. De prijs steeg in het eerste kwartaal 2022 met 20% tot 4.925.

Magere melkpoeder volgde een gelijkaardige prijsevolutie als volle melkpoeder en startte op 2.875 USD/ton, om in de herfst fors te stijgen naar 3.875 aan het jaareinde. Op jaarbasis werd aldus een toename met 35% gerealiseerd. De prijs steeg in het eerste kwartaal 2022 met 13% tot 4.375 USD/ton.

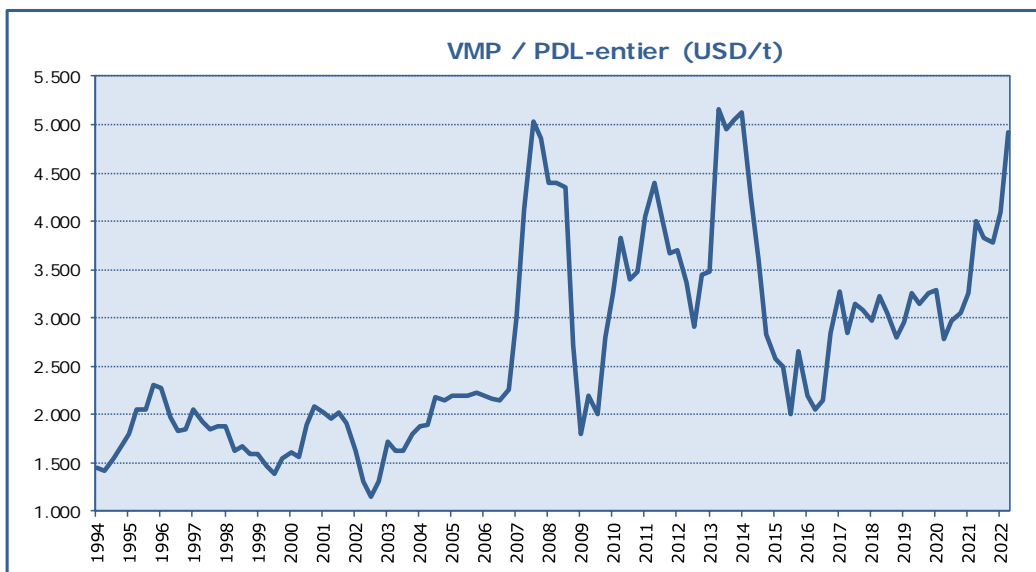
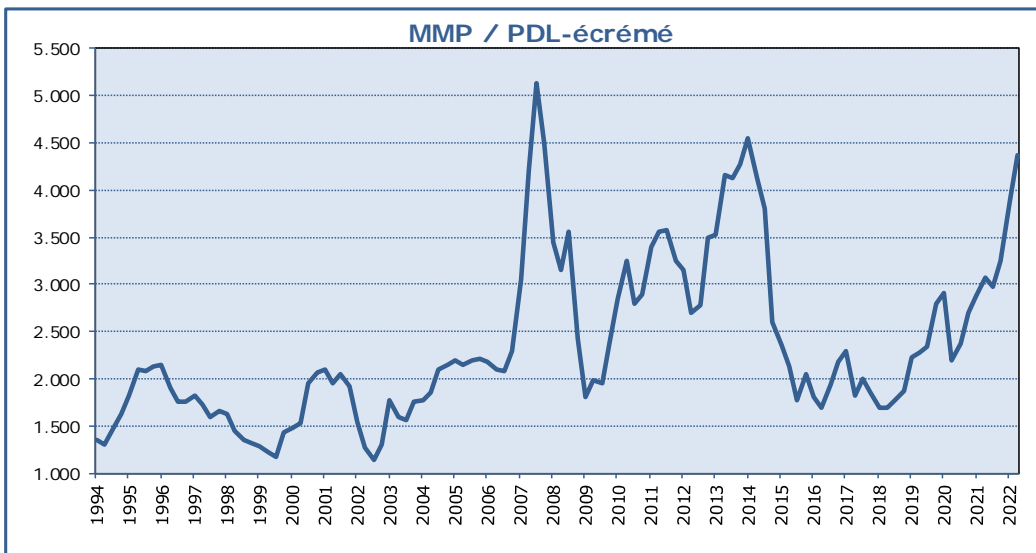
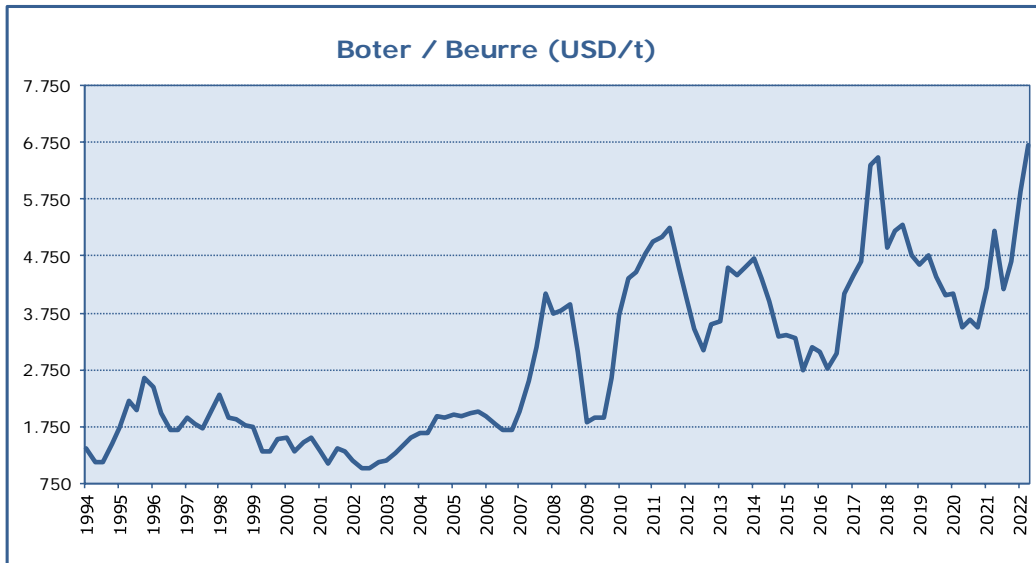
De waarde van de euro versus de US-dollar viel in 2019 terug op gemiddeld 1,12 USD. In 2020 klom de euro met 2% tot 1,14 USD. In 2021 steeg de euro verder tot 1,18 USD, een toename met 3,5%. Een zwakke euro is bevorderlijk voor de uitvoer.

Vooruitzichten 2022

De vooruitzichten voor 2022 worden beïnvloed door de tragere toename van de melkproductie, een toenemende vraag naar zuivel. Tijdelijke lockdowns in Aziatische landen kunnen de vraag wat afzwakken. Ook de hoge inflatie en de recessie kunnen een negatieve invloed uitoefenen. Niettemin wordt verwacht dat het prijsniveau in 2022 aanhoudend hoog zal zijn.

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2019

(US \$ / T) (1)

Bron/Source: ZMP

(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

2.1.4. Wereldhandel groeit, aandeel EU neemt fors af

De wereldwijde vraag naar zuivelproducten is in 2021 toegenomen. Dit had een positief effect op de internationale handel. Gedurende het jaar 2021 hebben de 10 belangrijkste uitvoerders van zuivelproducten gezamenlijk in volume en uitgedrukt in melkequivalenten zo'n 3% meer op de wereldmarkt afgezet dan in 2020. Deze toename gold ook voor alle zuivelproducten behalve boter en condens. In het vierde kwartaal van 2021 kende wereldzuivelhandel bij alle zuivelproducten een forse daling. De meest opvallende ontwikkeling in 2021 is de nadrukkelijke comeback van de USA op de internationale zuivelmarkt. Een sterke melkproductie in de eerste helft van het jaar in combinatie met een relatief gunstige dollarkoers legden hiervoor de basis. De hernieuwde export expansie van de VS is zichtbaar bij alle producten, maar met name bij magere melkpoeder.

Nadat de EU haar marktaandeel voor nagenoeg alle zuivelproducten kon vergroten in 2020, verloor ze duidelijk terrein in 2021 en dit voor nagenoeg alle zuivelproducten, behalve condens. Dit hangt samen met de gedaalde melkproductie in de EU in de tweede helft van 2021.

De wereldhandel in **kaas** steeg met 4% in 2021, een nagenoeg gelijkblijvende groei als we vergelijken met 2020 (+3%) en 2019 (+4%). De EU heeft haar aandeel de voorbije jaren fors opgetrokken tot 46% in 2020, maar moet in 2021 terrein prijsgeven en zakt naar 43%. De aanzienlijke uitvoer naar UK speelt hier mee. De USA komen op de tweede plaats, na een forse toename in de tweede helft van het jaar, zodat dit land Nieuw-Zeeland als tweede exporteur voorbijstreefde. De hoeveelheid kaas die de USA uitvoert is ongeveer 4 maal kleiner dan die van de EU. NZ komt op de derde plaats.

Het UK geldt sinds de Brexit als de belangrijkste bestemming op de wereldmarkt, met de EU-27 als hofleverancier. Door de voortdurende douane-technische uitdagingen die de Brexit met zich meebrengt, bleef gedurende het gehele jaar de uitvoer naar het VK fors achter (-14%) ten opzichte van het voorafgaande jaar. De invoer in Japan, tweede belangrijkste invoerbestemming, daalde met 7%. De EU-27 komt als invoerder op de derde plaats (-15%). Opvallend is de klim van China (170.000 ton) naar vierde invoerland (+28%) dat hiermee net voor de USA komt (+13%). China wordt vooral vanuit NZ en de EU bevoorrad.

De wereldhandel in **boter en butteroil** daalde met 4% in 2021. Na de spectaculaire toename in 2020 daalt de uitvoer vanuit de EU, waardoor ook het marktaandeel afneemt tot 28%. De belangrijkste uitvoerder van boter, NZ, ziet zijn volume met 7% dalen tot amper 400.000 ton. De EU blijft op de tweede plaats. Daar ver achter komen de USA en UK en Argentinië. De USA en Argentinië gaan er fors op vooruit, UK kent een daling van 15%. Binnen de EU komt ons land opnieuw op de 5^e plaats inzake uitvoerders van boter naar derde landen na respectievelijk IRL, FR, NL en DK. De uitvoer vanuit BE, net als bij de andere genoemde lidstaten behalve FR, daalt aanzienlijk, nl. met 27%. China kent opnieuw een toename van de invoer van boter, in 2021 met 19% (in 2020 + 13%), en is met 130.000 ton de grootste invoerder, ruim 2x zo groot als de invoer van de USA, die op de tweede plaats komen. Daarna komt UK, de EU-27 gevolgd door Saoedi-Arabië.

Volle melkpoeder kent in 2021 een stijging met 3%. Nieuw-Zeeland (+6%), goed voor een uitvoer van 1,6 mio ton, blijft onbedreigd leider. De sterk toegenomen vraag vanuit vooral China blijft hierin een belangrijke factor. De EU (300.000 ton) kent een daling met 14% en ziet haar marktaandeel afnemen tot 11%. Argentinië, Uruguay en de USA vervolledigen de top-5 van de uitvoerders. Ons land kent een daling van bijna 50% en valt daarmee terug op de vijfde plaats binnen de EU m.b.t. uitvoer naar derde landen. In 2020 kwam BE nog op de tweede plaats. België heeft een aandeel op de wereldmarkt van 1,0%.

China ziet zijn invoer stijgen met 214.000 ton (+29%) en is met 950.000 ton veruit de belangrijkste invoerder. Algerije (200.000 ton) daalt met 14% en behoudt zijn tweede plaats. Daarna komen de Verenigde Arabische Emiraten, Bangladesh en Nigeria.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** stijgt in 2021 met 4 %. De EU is de laatste jaren sterk gegroeid, maar moet net als in 2020 ook in 2021 terrein prijsgeven, zij het nu slechts 6%. Met een toename van 10% wippen de USA (900.000 ton) over de EU (800.000 ton) als belangrijkste uitvoerder. NZ daalt met 9% naar 340.000 ton. Australië en UK vervolledigen de top-5. Ons land blijft na een daling van 8% de tweede op de ranking van Europese exporteurs. Ons land heeft een aandeel van 6,1 % op de wereldmarkt.

Qua invoer verstevigt China zijn leidersplaats met 400.000 ton (+20%) , terwijl Mexico (330.000ton, +17%) op de tweede plaats blijft. Indonesië komt met een daling van 2% op de derde plaats, de Filipijnen (-1%) op de vierde plaats, terwijl Algerije (- 14%) de top-5 afsluit .

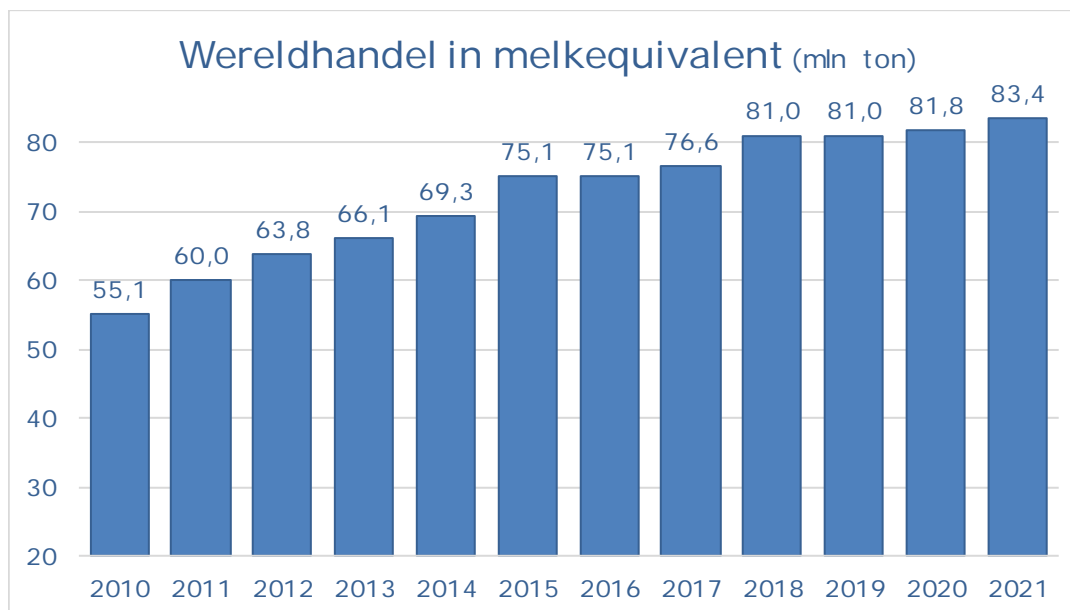
Wereldhandel in zuivelproducten
Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	2000	2010	2015	2020	2021 (1)	%21/20
			EU-28	EU-27	EU-27	
BOTER & BUTTEROIL						
EU	175	156	178	312	262	-16
Wereld	741	836	978	985	945	-4
EU-aandeel (%)	24	19	18	32	28	-12
MAGERE MELKPOEDER						
EU	357	379	695	831	789	-5
Wereld	357	1.483	2.242	2.475	2.565	4
EU-aandeel (%)	100	26	31	34	31	-8
VOLLE MELKPOEDER						
EU	575	447	401	345	298	-14
Wereld	575	2.120	2.616	2.608	2.690	3
EU-aandeel (%)	100	21	15	13	11	-17
KAAS						
EU	526	676	720	1.405	1.391	-1
Wereld	1.308	2.269	2.321	3.081	3.205	4
EU-aandeel (%)	40	30	31	46	43	-6
WEIPOEDER						
EU		396	538	692	715	3
Wereld		1.139	1.430	1.646	1.730	5
EU-aandeel (%)		35	38	42	41	-2
CONDENS						
EU	279	244	356	338	341	1
Wereld	512	758	1.112	1.268	1.205	-5
EU-aandeel (%)	54	32	32	27	28	5

(1) Voorlopig

Bron: ZMB

De wereldhandel, uitgedrukt in melkequivalenten, kent een stijgende trend. Zo steeg de wereldhandel van 55,1 mia liter melkequivalent in 2010 naar 81,0 mia liter in 2018. Dit is een jaarlijkse gemiddelde toename van 4,9 %. In 2021 werd een groei van 2 % genoteerd. In 2021 werd ruim 83 mia liter melkequivalenten verhandeld op de wereldmarkt. Dit is 9% van de wereldmelkproductie.

2.1.5. Chinese vraag naar zuivel blijft fors groeien

China was in 2021 opnieuw de belangrijkste afnemer van zuivelproducten op wereldvlak. China is goed voor ongeveer één vijfde van de wereldhandel in zuivel, uitgedrukt in melkequivalenten. De Chinese vraag naar zuivel blijft groeien en kan momenteel onvoldoende ingevuld worden door de ontwikkeling van de eigen melkproductie. Ook in 2021 bleef de invoer van zuivel in China groeien en dit over alle zuivelproducten heen met ongeveer 20%.

In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de invoer van een aantal zuivelproducten. Consumptiemelk en babyvoeding zijn niet in de grafiek opgenomen.

Na de enorme stijging in 2020 groeide de invoer van weipoeder verder met 15% naar 718.000 ton (+96.000ton) . Hiermee is China veruit de grootste invoerder van weipoeder ter wereld.

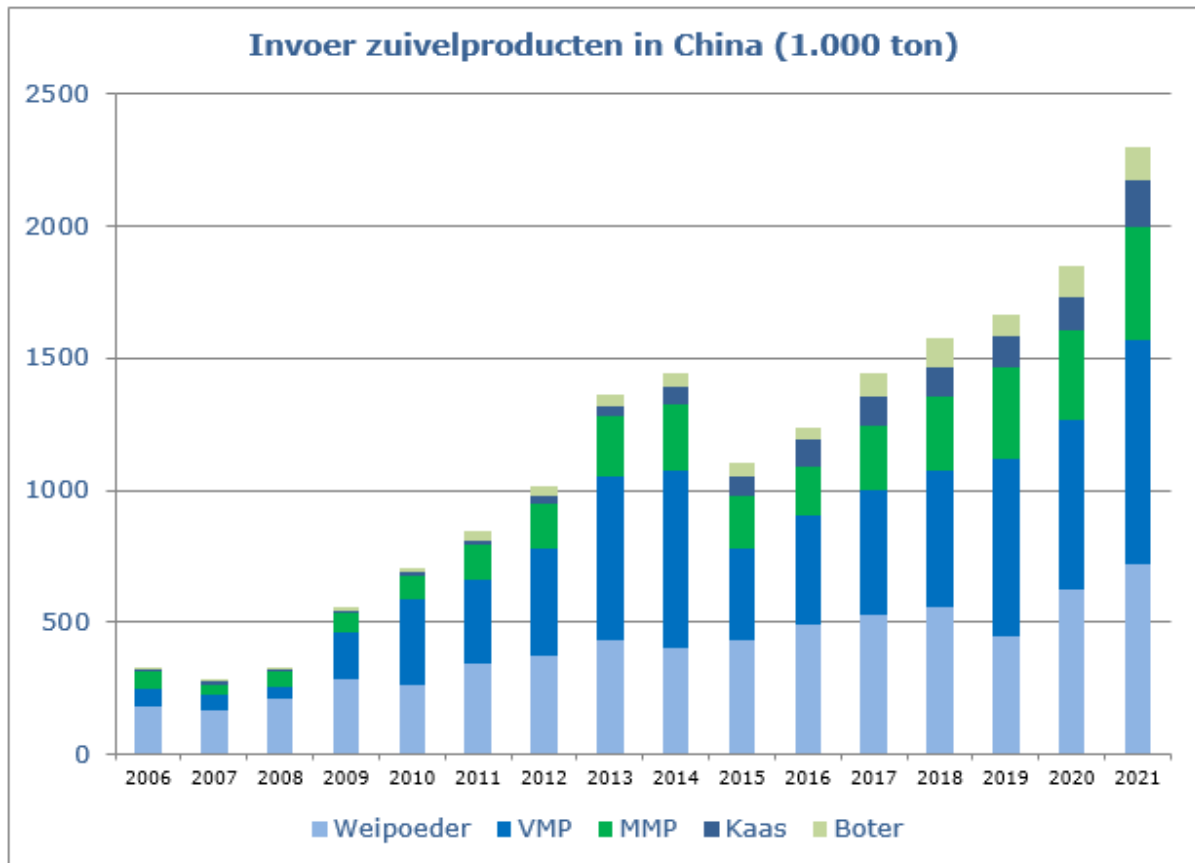
De invoer van boter groeit met 13% tot 131.000 ton. De invoer van kaas zet zijn opmars voort en de groei versnelt nog : +37% in 2021. Hiermee werd de recordhoeveelheid van 176.000 ton bereikt. In 2010 bedroeg de invoer van kaas in China amper 15.000 ton. Op 11 jaar tijd is dit volume bijna vertwaalfvoudigd !

Nadat magere evenals volle melkpoeder in 2020 stagneerden knopen ze nu terug aan met forse groei, namelijk respectievelijk 27% en 32%. De invoer van volle melkpoeder klom van 50.000 ton in 2008 naar 850.000 ton in 2021.

China stelt heel veel in het werk om de eigen melkproductie op een hoger niveau te brengen qua kwaliteit en qua milieu-effecten. Daarnaast wordt fors ingezet op een uitbreiding van de productie. Hiertoe werd zwaar geherstructureerd en gemoderniseerd. In 2021 zou de melkproductie evenwel slechts met 0,6% gestegen zijn tot 34,6 miljard liter. Daar blijft de productie onder het niveau van 2010.

Het ziet er naar uit dat de vraag naar hoogwaardige zuivelproducten, o.m. vanuit de EU, nog verder zal stijgen.

In het eerste kwartaal van 2022 tonen de cijfers een verdeeld beeld. Volle melkpoeder (+10%) en boter (+2%) blijven toenemen, terwijl er een duidelijke daling is bij mager melkpoeder (-17%) en weipoeder (-47%). De lockdowns in belangrijke steden omwille van Corona, samen met een terugval van de economische groei en met haperende en dure logistieke systemen blijven niet zonder effect.

Bron: ZMB, CNIEL

2.2. EUROPESE UNIE

2.2.1. Voor het eerst sedert 2009 : melkleveringen dalen

Melkaanvoer per lidstaat (kalenderjaren)

(1.000 ton)	2005	2015	2020	2021	% 21/20
België	3.022	3.988	4.431	4.379	-1,2
Denemarken	4.451	5.278	5.667	5.644	-0,4
Duitsland	27.380	31.892	32.552	31.942	-1,9
Griekenland	735	612	652	660	1,2
Spanje	5.940	6.794	7.409	7.472	0,9
Frankrijk	23.353	25.136	24.584	24.213	-1,5
Ierland	5.060	6.587	8.545	9.017	5,5
Italië	10.897	11.161	12.666	13.067	3,2
Luxemburg	258	333	435	n.a.	
Nederland	10.479	13.326	13.987	13.603	-2,7
Oostenrijk	2.619	3.102	3.137	3.154	0,5
Portugal	1.911	1.928	1.920	1.909	-0,6
Finland	2.362	2.394	2.362	2.272	-3,8
Zweden	3.163	2.933	2.773	2.782	0,3
Tsjechië	2.681	2.500	3.164	3.158	-0,2
Estland	571	720	788	799	1,4
Cyprus	145	162	271	298	10,0
Letland	502	808	791	813	2,8
Litouwen	1.202	1.438	1.360	1.349	-0,8
Hongarije	1.695	1.536	1.626	1.727	6,2
Malta	42	42	43	40	-7,0
Polen	8.612	10.874	12.434	12.481	0,4
Slovenië	507	554	580	589	1,6
Slovakije	968	865	834	823	-1,3
Bulgarije	830	505	694	679	-2,2
Roemenië	1.068	916	1.135	1.126	-0,8
Kroatië	-	513	434	429	-1,2
EU-27	120.453	136.897	145.274	144.425	-0,6
Verenigd Koninkrijk	14.038	15.196	15.452	15.440	-0,1
EU-27 + Verenigd Koninkrijk	134.491	152.093	160.726	159.865	-0,5

Bron: ZMB

Voor het eerst sedert 2009 stijgen de melkleveringen in de EU niet meer, maar kennen ze in 2021 een kleine daling. Dat heeft belangrijke gevolgen voor de verwerking. Een gedaalde melkveestapel, sterk gestegen kosten en ruwvoeder van minder goede kwaliteit verklaren deze terugval. Nadat het jaar 2021 een zwakke start kende, konden de melkleveringen in het voorjaar licht toenemen. In het eerste semester kon een stijging gerealiseerd worden tegenover 2020. Het derde kwartaal stagneerde op het niveau van 2020, terwijl het laatste kwartaal uiteindelijk zorgde voor een negatief jaarresultaat. Uiteindelijk werd er bijna 1 mia liter melk minder geleverd.

De grootste procentuele stijgers zijn Hongarije, Ierland en Italië. In absolute cijfers zorgden Ierland (+472 mio l), IT (+401 mio l), en Hongarije (+101) voor de grootste toenames van de melkleveringen.

De daling van de melkleveringen was overwegend. Van de 27 EU-lidstaten werd er slechts in 10 gevallen een (kleine) toename vastgesteld.

De melkaanvoer in de eerste twee maanden **2022** in de EU -27 (excl. UK) is op het zelfde niveau als 2021, dat toen 0,3 % lager was dan in 2020. In D is over de eerste 3 maanden 1,9% minder melk geleverd, in NI over de eerste vier maanden -2,3% en ook in FR vallen de melkleveringen in het eerste kwartaal lager uit dan in 2021.

Niettegenstaande de hoge melkprijzen neemt de melkaanvoer niet toe. Hoge kosten, lagere melkveestapels, toenemende milieubeperkingen zorgen hiervoor. Als gevolg van de hoge kunstmestprijzen en de lagere inzet van kunstmest zou ook de ruwvoedervoorraad voor de winter en de herfst wel eens lager kunnen uitvallen. Al bij al wordt niet verwacht dat er in 2022 meer melk zal geleverd worden in de EU dan in 2021.

Verschuivingen melkleveringen

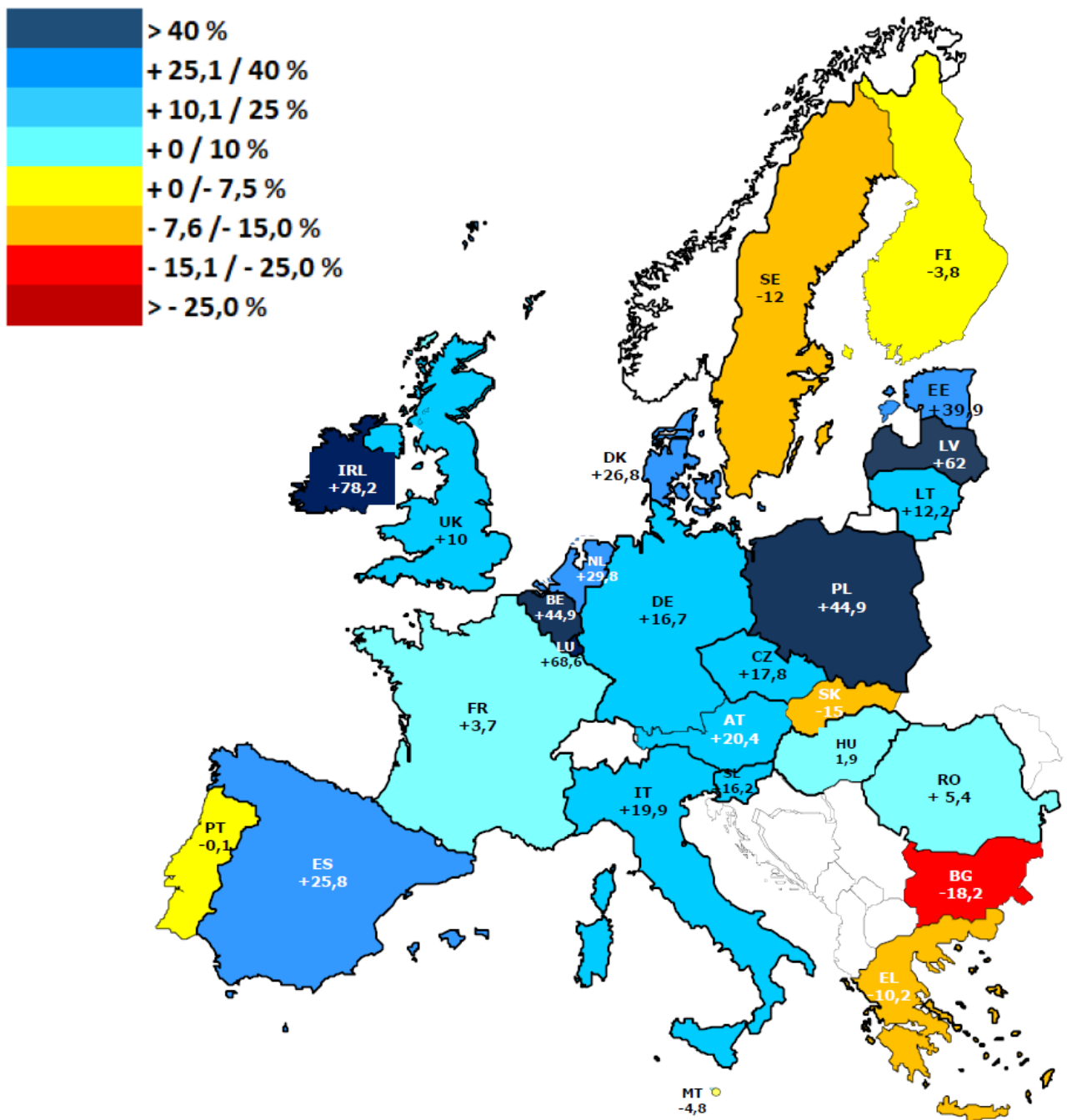
Op het kaartje hierna wordt de evolutie van de melkleveringen binnen de EU in de periode 2005 – 2021 weergegeven.

Over de betrokken periode is er in de EU-27 een toename met bijna 20 %. Dit gemiddelde verbergt evenwel grote individuele verschillen. Absolute koplopers zijn IRL, LUX, Cyprus en Letland. Zij kennen een toename van 60% of meer. Op de vijfde plaats komt ons land met 45%, samen met Polen.

Duitsland kent een groei die met 17% iets lager uitvalt dan het EU-gemiddelde. FR vertoont een groei op 16 jaar van amper 4%.

Slechts 5 lidstaten gaan erop achteruit : Griekenland, Zweden, Finland, Slovaakse Republiek en Bulgarije.

Melkleveringen in EU : 2021 t.o.v. 2005 (in %)

Aantal melkkoeien in de EU, december-telling

(1.000 koeien)	1983	2000	2015	2020	2021 (1)	% 2021/ 1983	% 2021/ 2020
België	984	629	529	538	537	-45,4	-0,2
Bulgarije	—	—	283	242	230	—	-5,0
Tsjechië	—	529	369	357	362	—	1,4
Denemarken	1003	644	570	565	559	-44,3	-1,1
Duitsland	8.472	4.564	4.285	3.921	3.833	-54,8	-2,2
Estland	—	131	91	84	84	—	0,0
Griekenland	225	180	111	86	80	-64,4	-7,0
Spanje	1.861	1.141	844	811	809	-56,5	-0,2
Frankrijk	7.104	4.153	3.661	3.406	3.322	-53,2	-2,5
Ierland	1.628	1.153	1.240	1.456	1.505	-7,6	3,4
Italië	3.078	1.772	2.057	1.871	1.844	-40,1	-1,4
Kroatië	—	—	152	110	102	—	-7,3
Cyprus	—	24	26	39	42	—	7,7
Letland	—	205	162	136	131	—	-3,7
Litouwen	—	438	301	233	225	—	-3,4
Luxemburg	69	44	49	54	55	-20,3	1,9
Hongarije	—	296	250	247	281	—	13,8
Malta	—	9	6	6	6	—	0,0
Nederland	2.526	1.567	1.717	1.569	1.554	-38,5	-1,0
Oostenrijk	995	621	534	525	526	-47,1	0,2
Polen	—	2.982	2.134	2.126	2.035	—	-4,3
Portugal	355	355	243	233	230	-35,2	-1,3
Roemenië	—	—	1.191	1.140	1.097	—	-3,8
Slovenië	—	140	113	99	101	—	2,0
Slovakije	—	242	139	122	120	—	-1,6
Finland	650	358	282	256	249	-61,7	-2,7
Zweden	662	426	337	304	300	-54,7	-1,3
EU-27	—	—	21.676	20.536	20.219	—	-1,5
Verenigd Koninkrijk	—	—	—	1.856	1.840	—	-0,9
EU-27 + Verenigd Koninkrijk	—	—	—	22.392	22.059	—	-1,5

(1) Voorlopig

Bron: ZMP, Europese Commissie vanaf 1997

Het aantal melkkoeien in de EU-27 daalde met 1,5 % in 2021. Deze daling is iets groter dan in 2020 (-1,1%). In de EU-27 zijn er slechts 6 lidstaten waar het aantal melkkoeien toeneemt. Het betreft o.m. IRL en Tsjechië.

2.2.2. Schaalvergroting melkveehouderij gaat door

Productie van het gemiddeld melkveebedrijf in de EU-lidstaten

	Aantal melkveebedrijven (1.000)			Gemiddelde productie (ton)		
	2019	2020	% 20/19	2019	2020	% 20/19
België	9,7	8,9	-8,2%	430	486	13,0%
Denemarken	2,8	2,7	-3,6%	2.005	2.099	4,7%
Duitsland	59,9	57,3	-4,3%	552	579	4,8%
Spanje	13,2	12,5	-5,3%	565	589	4,2%
Frankrijk	51,4	49,5	-3,7%	477	498	4,4%
Ierland	18,3	18,3	0,0%	451	468	3,8%
Italië	27,0	26,2	-3,0%	463	498	7,6%
Luxemburg	0,7	0,6	-14,3%	601	747	24,1%
Nederland	16,3	15,7	-3,7%	893	938	5,0%
Oostenrijk	25,7	24,6	-4,3%	147	154	4,4%
Finland	6,0	5,6	-6,7%	389	423	8,6%
Zweden	3,2	3,0	-6,3%	845	924	9,4%
Tsjechië	2,0	1,9	-5,0%	1.578	1.732	9,8%
Estland	1,2	1,1	-8,3%	684	770	12,5%
Cyprus	0,3	0,3	0,0%	797	910	14,2%
Letland	12,4	11,3	-9,0%	79	87	10,7%
Litouwen	30,9	27,5	-10,9%	50	56	12,3%
Hongarije	0,4	0,4	0,0%	4.908	5.040	2,7%
Polen	227,0	200,0	-11,9%	54	62	16,0%
Slovakije	0,5	0,5	0,0%	1.808	1.850	2,3%
Overige lidstaten	563,0	535,2	-4,9%	15	17	18,5%
EU-27	1.071,9	1.003,1	-6,4%	139	151	8,4%

Bron: IDF, ZMB

Het aantal bedrijven met melkproductie in de EU-27 is in 2020 met ruim 6% gedaald. Nagenoeg in alle lidstaten daalt het aantal melkveehouders. De gemiddelde EU-bedrijfsomvang is gestegen, als gevolg van een stijging bij alle individuele lidstaten. De verschillen in bedrijfsomvang zijn groot.

2.2.3. Verschuivingen tussen producten

Een lichte daling van de melkaanvoer in de EU reflecteert zich ook in de melkverwerking. Globaal is er iets minder melk ter beschikking. De productiecijfers voor de verschillende zuivelproducten laten evenwel grotere verschuivingen zien. De productie van consumentenroom (+2%), kaas (+1,6%) en condens (+0.5%) gaan er op vooruit, consumptiemelk, gefermenteerde zuivelproducten en boter gaan er licht op achteruit, terwijl magere (-6.2%) en volle melkpoeder (-10%) een sterke daling kennen. Ook de ontwikkeling van het verbruik toont een wisselend beeld. Vooruitgang is er bij boter, kaas, condens en room. Dalingen worden vastgesteld bij melkpoeder, consumptiemelk en gefermenteerde producten. Uitgedrukt in melkequivalenten zou er een lichte stijging van het verbruik zijn met 0,8% naar 123,9 miljard liter in de EU-27.

Consumptiemelk kende in 2020 omwille van Corona, in tegenstelling tot de voorbije jaren, een toename met 2,6% inzake productie in de EU-28. In 2021 zien we een kleine daling van de productie en het verbruik in de EU-27. De uitvoer naar derde landen stijgt verder door naar 1,1 miljard liter.

Het intern verbruik van **kaas** knoopt sedert 2019 terug aan met groei, in 2021 betreft het zelfs een toename met 2%.

De uitvoer van kaas naar derde landen daalt met 1% naar 1.391.000 ton. De invoer daalt met 12% tot 196.000 ton. In- en uitvoer van kaas werden sterk negatief beïnvloed door de Brexit. In 2021 maakt UK geen deel meer uit van de EU-interne markt. Het uitvoeroverschot voor kaas stijgt naar 1,2 miljoen ton. Rekenen we kaas om naar melkequivalenten, dan is de uitvoer ervan in 2021 goed voor bijna de helft van de uitvoer van melkequivalenten uit de EU. De EU voert in 2021 immers 24,2 mia liter melkequivalenten uit .

De productie van kaas nam in 2021 toe met 1,6% of 165.000 ton.

Terwijl de productie van **boter** wat daalt (-2%), is er een kleine toename in het verbruik (+0.6%). Evenwel liep de uitvoer (-16%) sterk terug, vooral naar UK.

Als gevolg van de lichte terugval in melkaanvoer en de toenemende kaasproductie daalt de productie van **magere melkpoeder** in 2021 met 6%. Ook de uitvoer daalt met 5%. Ongeveer de helft van het magere melkpoeder uit de EU-27 wordt uitgevoerd. Het intern verbruik is gedaald met 7,5%.

Volle melkpoeder kent nog een sterkere daling qua productie (- 10%) en uitvoer (-13.6%). Het intern verbruik dat tot 2020 (EU-28) toename met 26% op 5 jaar tijd, daalt nu met 5%.

Het intern verbruik en de productie van **yoghurt en gefermenteerde melkproducten** dalen met ongeveer 2%. De uitvoer stijgt wat.

Productie en aanwending van zuivelproducten in de EU

(1.000 ton)	2005 EU-25	2015 EU-28	2018 EU-28	2019 EU-28	2020 EU-28	2020 EU-27	2021 EU-27	(1) %21/20 EU-27
BOTER								
Productie (a)	2.137	2.280	2.340	2.410	2.455	2.256	2.210	-2,0
Invoer	86	24	20	14	4	48	47	-2,1
Uitvoer	342	178	158	215	246	312	262	-16,0
Voorraad wijziging	-59	+10	+14	-15	45	0	-10	
Aanwending	1.940	2.116	2.188	2.224	2.167	1.992	2.004	0,6
KAAS								
Productie	8.584	9.971	10.574	10.589	10.759	10.269	10.435	1,6
Invoer	103	61	59	63	63	223	196	-12,1
Uitvoer	546	720	836	882	946	1.405	1.391	-1,0
Extra - smeltkaas	+262	+222	+356	+359	+382	+382	+383	0,3
Verbruik	8.402	9.505	9.993	10.001	10.243	9.453	9.638	2,0
CONDENS								
Productie	1.181	1.155	1055	1.100	1.180	1.050	1.055	0,5
Invoer	1	1	1	1	1	34	36	5,9
Uitvoer	200	356	276	276	279	338	341	0,9
Aanwending	982	830	775	810	877	720	760	5,6
NIET-MAGERE MELKPOEDER								
Productie	858	835	869	888	903	891	802	-10,0
Invoer	2	4	2	5	1	27	11	-59,3
Uitvoer	490	401	334	298	332	345	298	-13,6
Voorraadverandering	0	-20	+15	+45	+0	+15	-15	
Aanwending	370	459	522	551	572	559	530	-5,2
MAGERE MELKPOEDER								
Productie	1.114	1.703	1.670	1.666	1.701	1.623	1.523	-6,2
Invoer	7	3	3	6	2	36	32	-11,1
Uitvoer	194	695	816	962	829	831	789	-5,1
Voorraadverandering	-43	+109	-137	-224	0	0	-5	
Aanwending	970	860	994	934	874	828	766	-7,5
CONSUMPTIEMELK								
Productie (b)	33.497	30.995	30.322	29.390	30.162	23.803	23.623	-0,8
Invoer	1	1	4	6	9	95	50	-47,4
Uitvoer	104	603	727	891	1.008	1.050	1.096	4,4
Verbruik	33.295	30.392	29.599	28.505	29.162	22.848	22.577	-1,2
ROOM								
Productie	-	2.749	2.683	2.757	2.782	2.446	2.514	2,8
Invoer	-	1	1	0	0	4	3	-25,0
Uitvoer	-	112	147	151	170	177	211	19,2
Verbruik	-	2.628	2.537	2.606	2.612	2.273	2.306	1,5
GEFERMENTEERDE PRODUCTEN								
Productie (b)	9.577	9.209	8.293	8.240	8.316	7.836	7.675	-2,1
Invoer	10	5	6	7	7	59	51	-13,6
Uitvoer	61	163	192	209	209	534	545	2,1
Verbruik	9.526	9.052	8.107	8.037	8.113	7.361	7.182	-2,4

(1) Voorlopig/Raming

(a) Inclusief butteroil, omgerekend naar boter

(b) Inclusief karnemelk

—: niet beschikbaar

Bron: AMI/ZMB

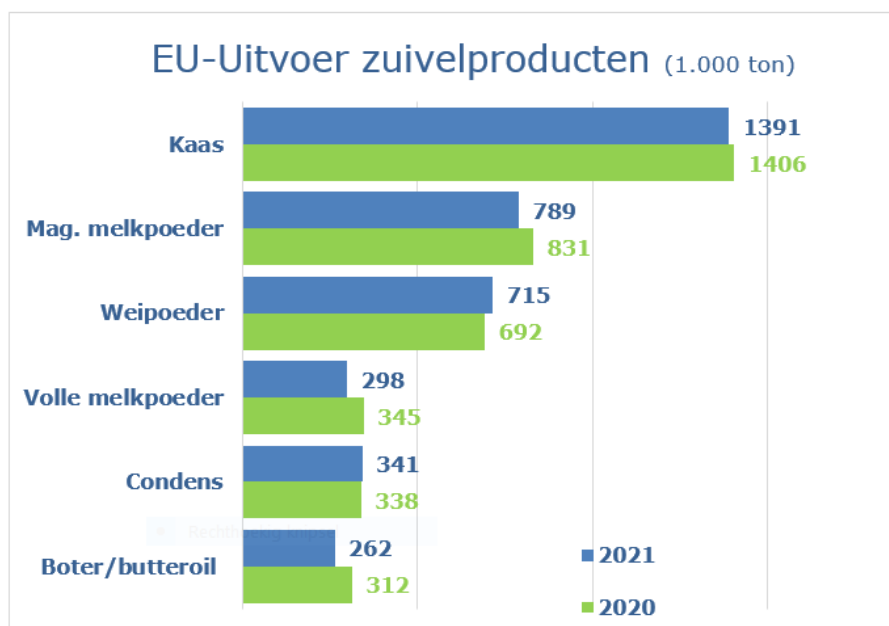
2.2.4. EU –uitvoer naar derde landen daalt

Voor de meeste zuivelproducten is de uitvoer naar derde landen in 2021 afgenomen. Dit was vooral het gevolg van de teruglopende handel met UK, dat in 2021 na een overgangperiode voor het eerst echt buiten de interne EU-markt viel. Dit ging gepaard met extra administratieve belemmeringen. En dan hoeven er nog steeds tijdelijk geen sanitaire certificaten geproduceerd te worden.

Kaas kent in 2021 een daling met 1%, vooral toe te schrijven aan de terugval van de uitvoer naar UK van 483.000 naar 395.000 ton. Zonder dit effect zou de uitvoer van kaas naar derde landen verder gegroeid zijn. Weipoeder en condens kennen een lichte toename. De grootste dalingen zijn er bij volle melkpoeder (- 14%), boter (-16%) en magere melkpoeder (-5%). Waar de uitvoer van boter wel beïnvloed is door Brexit, is dit niet het geval voor melkpoeder. De EU voert namelijk weinig melkpoeder uit naar UK.

In het algemeen wordt nu duidelijk bevestigd dat Brexit een nadelige invloed uitoefent op de handel in zuivelproducten.

Uitgedrukt in melkequivalenten is de uitvoer vanuit de EU-27 naar derde landen in 2021 met 4% gedaald.

In het eerste kwartaal van 2022 is de uitvoer naar derde landen behoorlijk gedaald. Dit heeft te maken met de geringere beschikbaarheid van melk in de EU. Magere melkpoeder daalt met 22%, volle melkpoeder met 15%. Kaas blijft stabiel.

Bij de uitvoer naar UK valt op dat kaas, na 2 jaren van achteruitgang, opnieuw een toename realiseert.

De ontwikkeling van de uitvoer vanuit de EU-27 kan negatief beïnvloed worden door de hoge prijzen, door de algemene slechtere economische situatie in de meeste afnemende landen en door eventuele lockdowns zoals in China. Positief is dat de olie-exporterende landen over meer middelen beschikken om zuivelproducten aan te kopen.

2.2.5. Zelfvoorzieningsgraad daalt lichtjes

Waar de zelfvoorzieningsgraad in 2020 voor de EU-28 115% bedroeg, stijgt die voor de EU-27, zonder UK, in datzelfde jaar naar 118%. Door de lichte daling van de melkaanvoer in de EU-27 in 2021 en mede als gevolg van het toenemende verbruik daalt de zelfvoorzieningsgraad van 118 in 2020 naar 117% in 2021 voor de EU-27.

Uitgedrukt in melkequivalenten neemt het verbruik in de EU toe met 1 miljard liter in 2021, terwijl de aanvoer daalt met 0,4 miljard liter. Een daling van de export met 1 miljard liter komt hier ter hulp.

Het verbruik per hoofd in de EU-27 stijgt met 0,8% naar 276,9 kg melkequivalent.

Melkbalans EU

in miljoen ton	2015 EU-28	2018 EU-28	2019 EU-28 (1)	2020 EU-28 (2)	2020 EU-27 (2)	2021 EU-27 (2)
Melkleveringen	152,1	157,4	158,4	160,7	145,3	144,9
Invoer (1)	0,9	0,9	0,9	0,9	3,2	2,7
Uitvoer (1)	18,6	20,1	21,8	21,2	25,2	24,2
Voorraadwijziging (1)	+1,4	-1,2	-2,1	+0,6	+0,4	-0,5
Verbruik (1)	133,0	139,4	139,6	139,8	122,9	123,9
Verbruik per hoofd	261,6	272,0	272,1	271,8	274,7	276,9
Zelfvoorzieningsgraad (%)	114	113	113	115	118	117,0

(1) In melkequivalenten

(2) Voorlopig / prognose

Bron : AMI

2.2.6. Geen openbare voorraden

Nadat de interventievoorraden van magere melkpoeder en boter in 2007 volledig afgebouwd waren, ontstonden eind 2009 nieuwe stocks. In 2012 waren de openbare voorraden terug leeg.

Sedert juli 2015 werd opnieuw magere melkpoeder aangeboden ter interventie. Vooral in het jaar 2016 werd heel wat poeder in interventie genomen. Aan het eind van 2016 bedroeg de openbare voorraad aan **magere melkpoeder** 351.000 ton. Dit liep in 2017 verder op tot 378.000 ton. Sedert eind 2016 probeert de EU-Commissie de voorraad geleidelijk af te bouwen, evenwel tot in april 2018 zonder veel succes. Daarna kwam de verkoop, aan steeds hogere prijzen, wel op gang.

In 2018 kon de voorraad uiteindelijk afgebouwd worden tot 175.000 ton. In januari 2019 kon zo goed als de hele voorraad verkocht worden.

Overzicht van de publieke voorraad magere melkpoeder

(1.000 ton)	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021
Stocks per 1 januari	180,0	62,8	259,7	0,0	175,4	0,0	0,0
Opgekocht	0,0	5,3	0,0	29,8	0,0	0,0	0,0
Verkocht	180,0	60,4	64,9	0,7	175,4	0,0	0,0
Stocks op 31 december	0,0	7,6	194,8	29,1	0,0	0,0	0,0

Bron: Europese Commissie - Milk Market Observatory

De openbare voorraad **boter** is in 2007 volledig afgebouwd. Sedert de hervorming geldt de nieuwe opkoopregeling. Vanaf 1 maart kan aangekocht worden aan 90 % van de interventieprijs met een limiet van 50.000 ton en met een opkoopperiode beperkt van 1 maart tot 31 augustus. Eens het plafond bereikt is kan de Commissie overgaan tot aankoop via tendering.

In 2018 werd geen boter ingeleverd in interventie.

Overzicht van de publieke voorraad boter

(1.000 ton)	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021
Stocks per 1 januari	53,0	160,4	76,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Opgekocht	44,0	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verkocht	33,4	75,6	74,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Stocks op 31 december	63,6	121,2	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Bron: Europese Commissie - Milk Market Observatory

In 2017 heeft de EU-Commissie gezien de schaarste op de botermarkt beslist om de mogelijkheid voor steun voor private opslag niet te activeren. Ook in 2018 en in 2019 wordt er geen steun voorzien voor private opslag.

Omwille van de Corona-crisis werd in het voorjaar 2020 de private opslag voor boter en magere melkpoeder terug geactiveerd.

Private opslag van boter

(1.000 ton)	EU	België
1986	164	20
1990	201	45
1991	116	41
1992	192	34
1993	162	20
1994	166	25
1995	146	16
1996	202	22
1997	139	19
1998	176	16
1999	198	24
2000	180	27
2001	207	23
2002	172	19
2003	175	19
2004	126	17
2005	147	18
2006	118	17
2007	124	11
2008	161	13
2009	138	14
2010	83	8
2011	106	10
2012	131	11
2013	89	8
2014	22	3
2015	141	11
2016	144	9
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	68	3
2021	0	0

Bron: Europese Commissie

Private opslag van magere melkpoeder

(1.000 ton)	EU	België
2014	17	0
2015	52	4
2016	89	19
2017	26	10
2018	0	0
2019	0	0
2020	20	2
2021	0	0

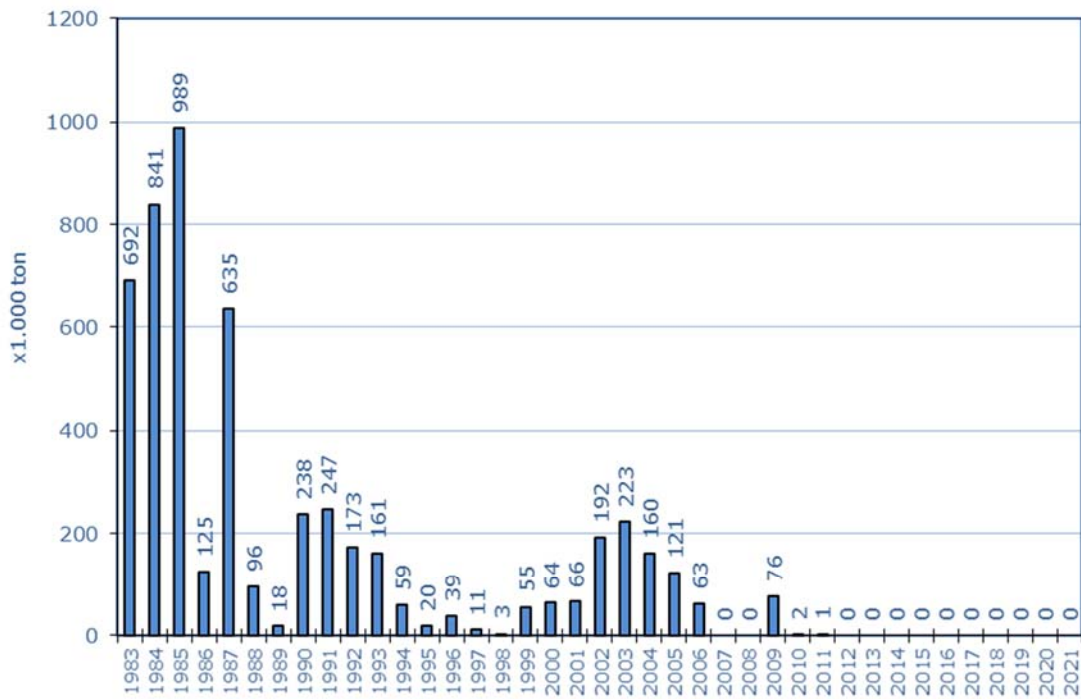
Bron: Europese Commissie

Interventieaankopen door de EU

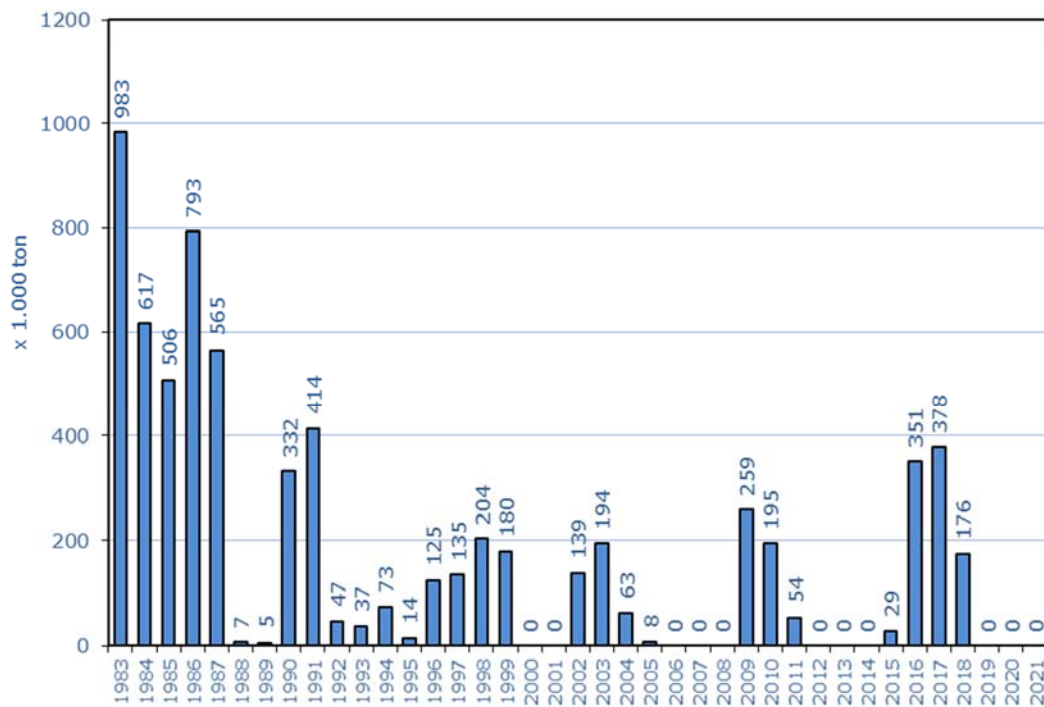
(1.000 ton)	Boter	Magere melkpoeder
1985	491,0	247,0
1986	655,0	602,0
1987	368,0	54,0
1988	25,0	0,0
1989	0,0	0,0
1990	250,0	337,0
1991	174,0	199,0
1992	48,0	0,0
1993	32,0	11,0
1994	21,0	59,0
1995	0,1	0,0
1996	39,6	126,9
1997	2,9	33,7
1998	0,0	101,7
1999	55,4	95,7
2000	44,0	0,0
2001	38,7	0,0
2002	156,5	150,0
2003	41,3	110,1
2004	29,4	20,5
2005	36,4	5,3
2006	61,5	0,0
2007	0,4	0,0
2008	0,0	0,0
2009	81,9	273,7
2010	0,0	0,0
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	0,0	29,7
2016	0,0	335,6
2017	0,0	29,2
2018	0,0	0,0
2019	0,0	0,0
2020	0,0	0,0
2021	0,0	0,0

Bron: Europese Commissie

Boter E.U.-Interventievoorraad (31 dec.)

Mager Melkpoeder E.U. Interventievoorraad (31 dec.)

2.2.7. Zuiveluitgaven

Aandeel zuivel in EU-landbouwwitgaven

(miljoen Ecu/Euro)	Uitgaven zuivel	Uitgaven landbouw	Aandeel zuivel (%)
1984	5.442	18.331	29,7
1989	4.987	26.076	19,1
1990	4.956	26.831	18,5
1991	5.637	32.222	17,5
1992	4.007	31.871	12,6
1993	5.222	34.975	14,9
1994	4.259	32.970	12,9
1995	4.038	33.376	12,1
2000	2.644	40.395	6,5
2005 (1)	2.610	52.958	4,9
2006 (1)	2.527	54.226	4,7
2007 (2)	638	52.026	1,2
2008 (2)	148	54.972	0,3
2009 (2)	371	52.191	0,7
2010 (2)	529	55.142	1,0
2011 (2)	5	55.916	0,0
2012 (2)	91	55.699	0,2
2013 (2)	70	58.467	0,1
2014	72	57.775	0,1
2015	96	57.285	0,2
2016 (3)	407	41.758	1,0
2017 (3)	468	44.759	1,0
2018 (3)	207	43.464	0,5
2019	-60	56.641	-0,1
2020	0,996	57.300	0,0
2021	4	54.900	0,0
2022 (*)	2 (4)	55.100	0,0

(1) Voor EU-25

(2) Voor EU-27

(3) incl. enveloppe crisismaatregelen van 430 mio euro, ook bestemd voor andere sectoren

(4) voor alle sectoren, niet specifiek zuivel

(*) Voorlopig

Bron: Europese Commissie

2.3. BELGIË

2.3.1. Aantal melkkoeien blijft constant

Ten opzichte van het voorgaande jaar zien we voor 2021 op nationaal niveau dat het aantal melkkoeien nagenoeg constant bleef. Het aantal zoogkoeien stijgt t.o.v. 2020, namelijk met 4%. Deze stijging manifesteert zich op gelijkaardige wijze in Vlaanderen en Wallonië. Bij de interpretatie van deze gegevens dient opgemerkt te worden dat voor 2021 de situatie van mei 2021 wordt weergegeven, omdat de gegevens van eind 2021 nog niet beschikbaar zijn.

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2005	2015	2019	2020	2021*	% 21/20
a) BELGIE								
Melkkoeien	993.871	593.788	522.906	528.778	537.960	537.941	538.649	0,1
Zoogkoeien	160.566	508.857	483.276	444.970	401.084	383.334	398.498	4,0
TOTAAL	1.154.437	1.102.645	1.006.182	973.748	939.044	921.275	937.147	1,7
Bedrijven met melkkoeien	47.053	17.639	15.181	12.076	9.674	8.923	N.B.	
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	22.766	20.756	15.368	13.024	12.377	N.B.	
b) VLAANDEREN								
Melkkoeien	533.875	327.067	292.958	316.042	339.087	343.840	345.520	0,5
Zoogkoeien	43.438	182.913	176.354	182.143	158.807	149.309	155.290	4,0
TOTAAL	577.313	509.980	469.312	498.185	497.894	493.149	500.810	1,6
Bedrijven met melkkoeien	27.663	9.961	8.862	6.658	5.356	4.991	N.B.	
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	11.927	11.245	8.244	6.784	6.372	N.B.	
c) WALLONIE								
Melkkoeien	459.831	266.657	229.948	212.465	198.654	193.896	193.129	-0,4
Zoogkoeien	117.106	325.880	306.922	262.715	242.160	233.903	243.208	4,0
TOTAAL	576.937	592.537	536.870	475.180	440.814	427.799	436.337	2,0
Bedrijven met melkkoeien	19.382	7.676	6.316	5.413	4.315	3.929	N.B.	
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	10.836	9.507	7.116	6.233	6.000	N.B.	
d) BRUSSELS GEWEST								
Melkkoeien	165	64	71	271	219	205	N.B.	
Zoogkoeien	22	64	63	112	117	122	N.B.	
TOTAAL	187	128	134	383	336	327	N.B.	
Bedrijven met melkkoeien	10	2	3	5	3	3	N.B.	
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	4	8	7	5	N.B.	

Bron: FOD Economie/Statbel, op basis van de gegevens van Sanitel vanaf 2014

*Situatie van mei 2021

N.B. = niet beschikbaar

2.3.2. Daling van het aantal melkleveraars neemt toe

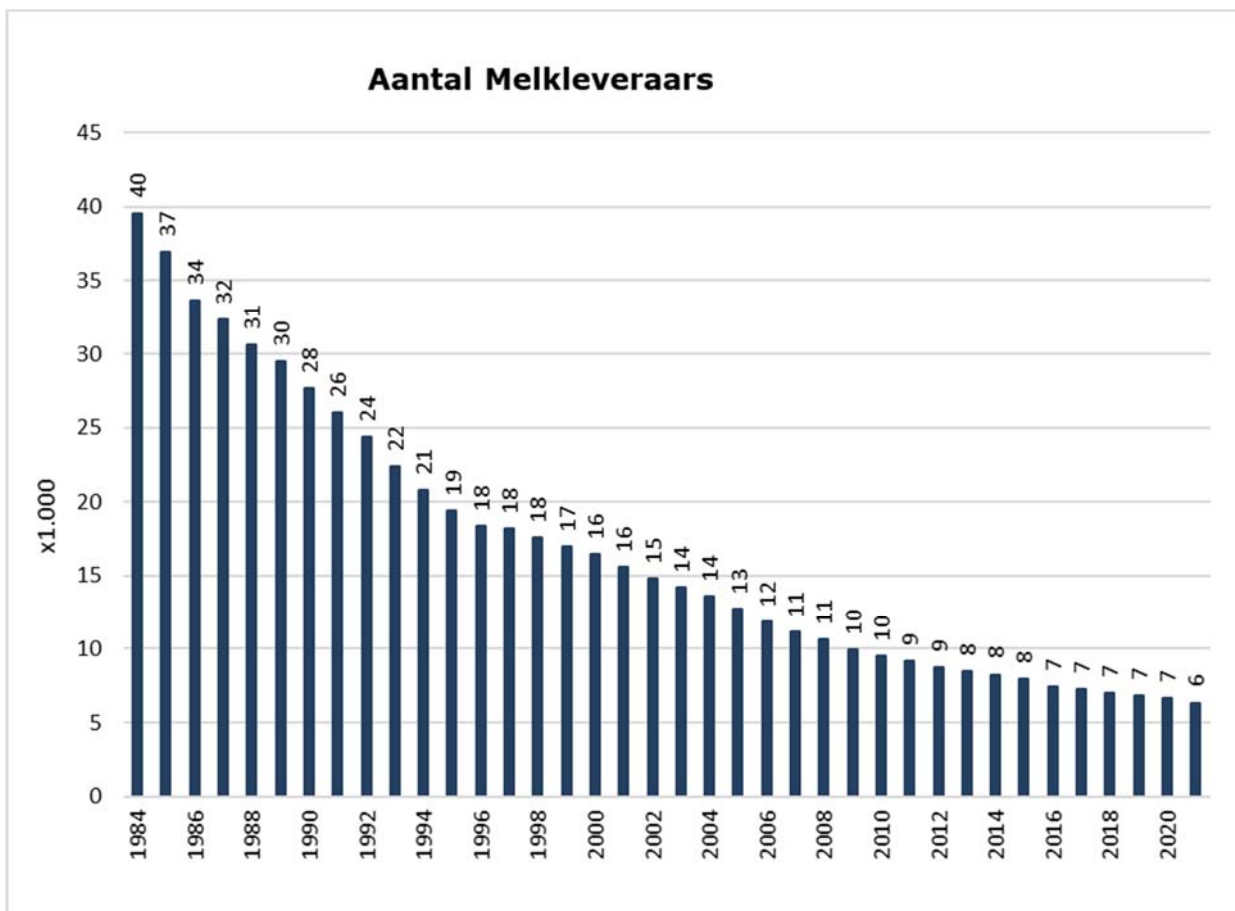
Net zoals in andere subsectoren van de landbouw daalt het aantal melkleveraars. In 2021 zijn er 4% minder melkleveraars dan in 2020. Dit is een grotere daling dan de drie voorbije jaren, toen het aantal melkleveraars telkens met 3% daalde.

Aantal melkleveraars per landsgedeelte

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2018	4.181	2.814	6.995
December 2019	4.061	2.731	6.792
December 2020	3.933	2.680	6.613
December 2021	3.758	2.577	6.335
Verschil (%)	-4,4	-3,8	-4,2
April 2019	4.132	2.823	6.955
April 2020	4.018	2.738	6.756
April 2021	3.861	2.683	6.544
April 2022	3.707	2.578	6.285
Verschil (%)	-4,0	-3,9	-4,0

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2021 nog 6 335 leveraars actief, waarvan 60% Vlaamse en 40% Waalse. Deze verhouding blijft al jarenlang constant. We zien in 2021, net als de drie voorbije jaren, een sterkere daling in Vlaanderen (-4,4%) dan in Wallonië (-3,8%).

2.3.3. Melkleveringen dalen voor het eerst sinds 2012

In 2021 werd 4,2 miljard liter melk geleverd. Dit is een daling met 0,5% t.o.v. vorig jaar, de eerste (lichte) daling t.o.v. het voorgaande jaar sinds 2012. Deze beperkte terugval in de melkaanvoer is wellicht te wijten aan een lagere kwaliteit van het ruwvoeder, hoge grondstoffen- en energieprijzen, en milieubeperkingen.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1986	3.171.685	-	2004	2.968.838	0,4
1987	3.040.941	-4,1	2005	2.936.593	-1,1
1988	2.958.442	-2,7	2006	2.924.949	-0,4
1989	2.995.901	1,3	2007	3.008.685	2,9
1990	2.905.869	-3,0	2008	2.998.543	-0,3
1991	2.877.111	-1,0	2009	3.098.002	3,3
1992	2.870.287	-0,2	2010	3.214.434	3,8
1993	2.863.430	-0,2	2011	3.259.187	1,4
1994	2.902.363	1,4	2012	3.222.409	-1,1
1995	2.958.169	1,9	2013	3.299.539	2,4
1996	2.919.074	-1,3	2014	3.464.609	5,0
1997	2.883.155	-1,2	2015	3.563.796	2,9
1998	2.939.022	1,9	2016	3.678.542	3,2
1999	2.898.094	-1,4	2017	3.810.940	3,6
2000	2.945.392	1,6	2018	3.960.304	3,9
2001	2.937.807	-0,3	2019	4.054.917	2,4
2002	2.968.894	1,1	2020	4.203.646	3,7
2003	2.956.094	-0,4	2021	4.182.117	-0,5

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Wanneer we de leveringen op regionaal niveau bekijken, valt het verschil tussen Vlaanderen en Wallonië op. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel melk er op jaarbasis wordt geleverd door melkleveranciers in Vlaanderen en in Wallonië. Deze melk kan geleverd zijn aan zowel Vlaamse als Waalse kopers. In Vlaanderen vond t.o.v. 2020 een kleine toename in de stijging t.o.v. vorig jaar plaats, van 4,0% naar 4,3%. Voor Wallonië zien we voor het eerst sinds 2016 opnieuw een daling (-2,0%), terwijl in 2020 nog een toename van 3,2% plaatsvond.

Sinds 2015 bedraagt de toename in melkleveringen in Vlaanderen 26%, tegenover 0,2% in Wallonië.

De regionale melkleveringen evolueerden als volgt:

	Vlaanderen		Wallonië	
	(1.000 l)	%	(1.000 l)	%
2015	2.327.336	-	1.271.577	-
2016	2.489.603	7,0	1.195.268	-6,0
2017	2.612.427	4,9	1.207.655	1,0
2018	2.726.096	4,4	1.240.296	2,7
2019	2.805.140	2,9	1.260.419	1,6
2020	2.917.921	4,0	1.300.949	3,2
2021	2.926.240	4,3	1.274.525	-2,0

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.4. Gemiddelde melklevering stijgt verder met 3,9%

In 2021 is het gemiddelde geleverde volume per melkveebedrijf gestegen met 3,9%, nl. tot 660.160 liter. De afgelopen tien jaar zijn de gemiddelde leveringen in ons land gestegen met 85%. Dit komt neer op quasi een verdubbeling en is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 31% en een daling van het aantal melkleverers met 28%. Verder valt op dat het aantal melkkoeien in de betrokken periode slechts met 6% toenam. De productie per melkkoe is dus behoorlijk gestegen.

Evolutie melkaanvoer per leveraar

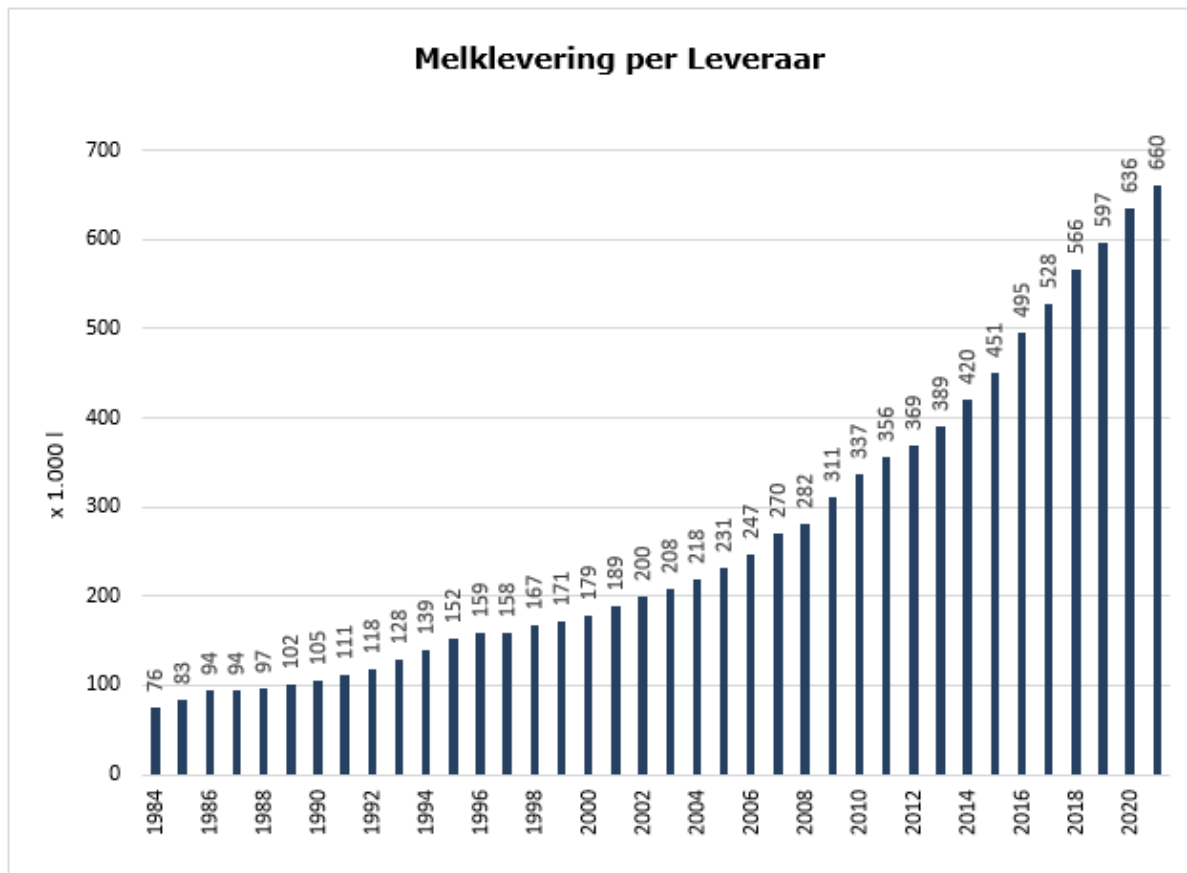
	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil	Liter/jaar	% verschil
	(1)	t.o.v. vorig jaar		t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984 (2)	39.554	-3,2	75.831	4,2
1990 (3)	27.702	-5,7	104.897	5,7
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1993	22.406	-8,1	127.797	8,5
1994	20.838	-7,0	139.282	9,0
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	166.952	5,4
1999	16.960	-3,7	170.878	2,4
2000	16.475	-2,9	178.780	4,6
2001	15.569	-5,5	188.696	5,5
2002	14.846	-4,6	199.979	6,0
2003	14.226	-4,2	207.796	3,9
2004	13.602	-4,4	218.265	5,0
2005	12.690	-6,7	231.410	6,0
2006	11.838	-6,7	247.081	6,8
2007	11.136	-5,9	270.176	9,3
2008	10.649	-4,4	281.579	4,2
2009	9.963	-6,4	310.951	10,4
2010	9.532	-4,3	337.226	8,4
2011	9.145	-4,1	356.390	5,7
2012	8.733	-4,5	368.992	3,5
2013	8.473	-3,0	389.418	5,5
2014	8.251	-2,6	419.902	7,8
2015	7.910	-4,1	450.543	7,3
2016	7.431	-6,1	495.027	9,9
2017	7.215	-2,9	528.197	6,7
2018	6.995	-3,0	566.162	7,2
2019	6.792	-2,9	597.014	5,4
2020	6.613	-2,6	635.664	6,5
2021	6.335	-4,2	660.160	3,9

(1) 1980-2000 : Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO'n, Kwaliteitsuitlagen

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Vershil	Eiwitgehalte (g/l)	Vershil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1993	41,47	0,67	34,26	0,21
1994	41,46	-0,01	34,15	-0,11
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21
2010	42,23	0,08	34,90	0,41
2011	41,93	-0,30	34,83	-0,07
2012	42,29	0,36	34,96	0,13
2013	42,08	-0,21	34,96	0,00
2014	41,46	-0,62	34,93	-0,03
2015	41,99	0,53	35,02	0,09
2016	42,02	0,03	35,17	0,14
2017	42,12	0,10	35,53	0,37
2018	42,13	0,01	35,23	-0,30
2019	43,14	1,01	35,49	0,26
2020	43,11	-0,03	35,60	0,11
2021	43,57	0,46	35,59	-0,01

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Het gemiddeld vetgehalte van de melkleveringen in 2021 neemt toe in vergelijking met 2020 en bedraagt 43,57 gram. Het eiwitgehalte bleef in 2021 nagenoeg constant met 35,59 g/liter.

2.3.5. 44% van de leveraars levert meer dan 500.000 liter

Op basis van de verdeling van de melkleveringen per melkleveraar kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector. In 2021 leverde 7,6% van alle leveraars minder dan 100.000 liter. Dat is een stijging t.o.v. de 6,5% van in 2020. Er was in 2021 ook een dalend aantal melkveebedrijven (44,0%) dat meer dan 500.000 liter levert. Deze bedrijven zijn goed voor 77,1% van de totale Belgische melkleveringen. In 2020 vertegenwoordigt de categorie van de bedrijven met meer dan 1.000.000 liter bijna 16% van de Belgische melkveehouders. Deze melkleveraars zijn goed voor bijna 46% van de nationale leveringen.

Net als in 2020 is de kaap van 500.000 liter in 2021 de scharnierwaarde waaronder het aantal bedrijven daalt t.o.v. het jaar voordien, terwijl boven deze waarde het aantal bedrijven stijgt. In 2017 en 2018 was de scharnierwaarde 600.000 liter, maar in de zuivelcampagne van 2004-2005 bedroeg ze nog 200.000 liter.

Verdeling van de melkleveraars in 2021

Geleverde liters (liters)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	199	3,0	5	0,1
50 - 99.999	306	4,6	23	0,6
100 - 199.999	888	13,3	135	3,2
200 - 299.999	861	12,9	214	5,1
300 - 399.999	785	11,8	274	6,6
400 - 499.999	687	10,3	308	7,4
500 - 599.999	595	8,9	327	7,8
600 - 699.999	486	7,3	313	7,5
700 - 799.999	333	5,0	249	5,9
800 - 899.999	251	3,8	213	5,1
900 - 999.999	222	3,3	210	5,0
1.000-1.499.999	609	9,2	735	17,6
1.500-1.999.999	200	3,0	342	8,2
>2.000.000	233	3,5	835	20,0
> 500.000	2.929	44,0	3.225	77,1
TOTAAL	6.655	100,0	4.184	100,0

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

De veehouderijen met de grootste gemiddelde melkleveringen bevinden zich in Vlaanderen. Hier bedraagt het gemiddelde ruim 778 000 liter op jaarbasis. In Wallonië liggen de gemiddelde individuele melkleveringen op 64% van die in Vlaanderen.

De gemiddelde leveringen per bedrijf blijven ook in 2021 stijgen in beide regio's. De sterkste stijging wordt geregistreerd in Vlaanderen. Het verschil in toename is in beide regio's kleiner dan in 2020, toen de nationale toename nog 6,5% bedroeg, tegenover 3,9% voor 2021.

Gemiddelde leveringen per melkleveraar, per regio

(liter)	2014	2018	2019	2020	2021	% 21/20
Vlaanderen (1)	445.875	652.020	690.751	741.907	778.669	5,0
Wallonië (1)	388.425	440.759	461.523	485.429	494.577	1,9
België (2)	419.902	566.162	597.014	635.664	660.160	3,9

(1) Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

(2) Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.6. Gemiddelde melkprijs in 2021 van €38,50 per 100l

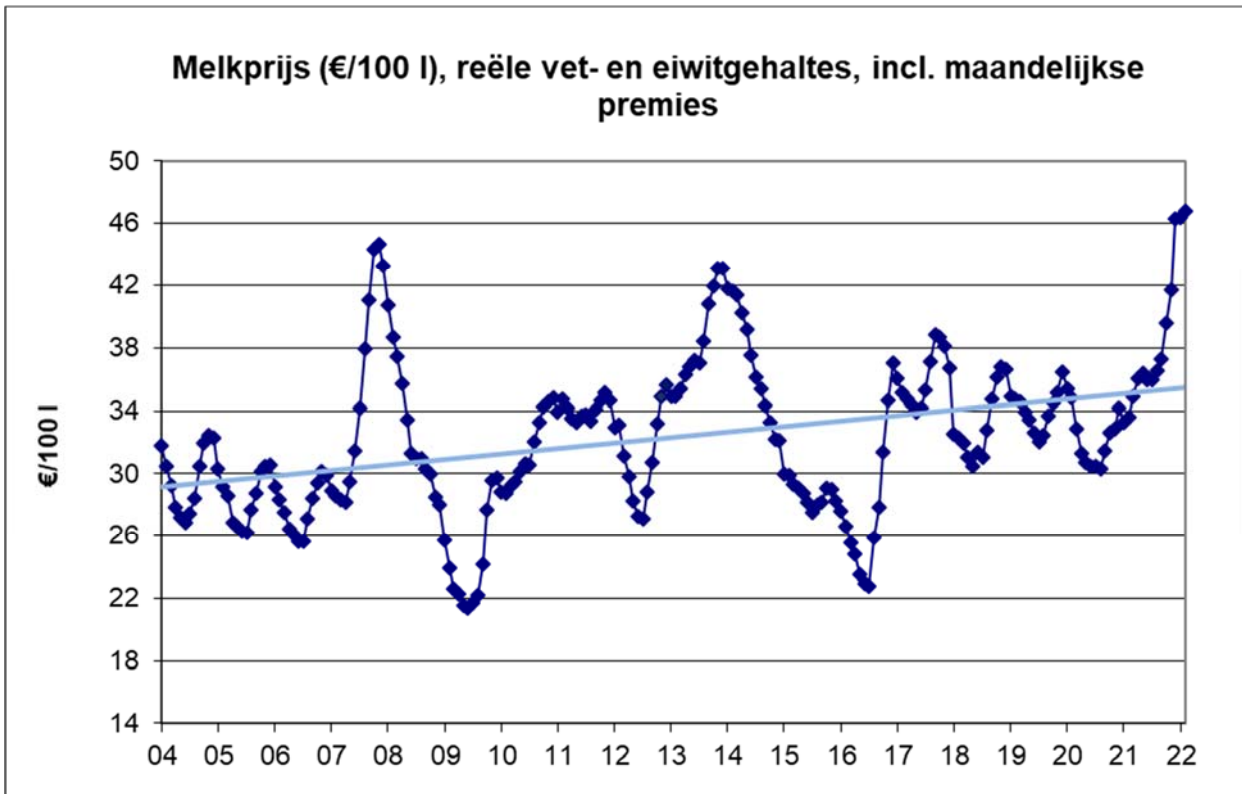
Het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) hield een jaarlijkse enquête over de melkprijs bij haar leden. Het AVCZ werd echter opgeheven waardoor deze prijzen niet meer verder beschikbaar zijn. Ter vervanging wordt er vanaf 2016 een BCZ-jaarprijs berekend voor de conventionele (i.e. niet-bio) melk. In deze berekeningen zijn inbegrepen: de melkerijpremies op maand- en op jaarbasis, de nabetalingen en de jaarlijkse kosten. De BTW is niet inbegrepen. Voor 2021 bedroeg de BCZ-jaarprijs 38,50 euro per 100 liter. Deze prijs stemt overeen met een stijging van 20% t.o.v. de prijzen in 2020. Ten opzichte van 2020 bleef het eiwitgehalte nagenoeg gelijk, en steeg het vetgehalte.

Reële Melkprijs

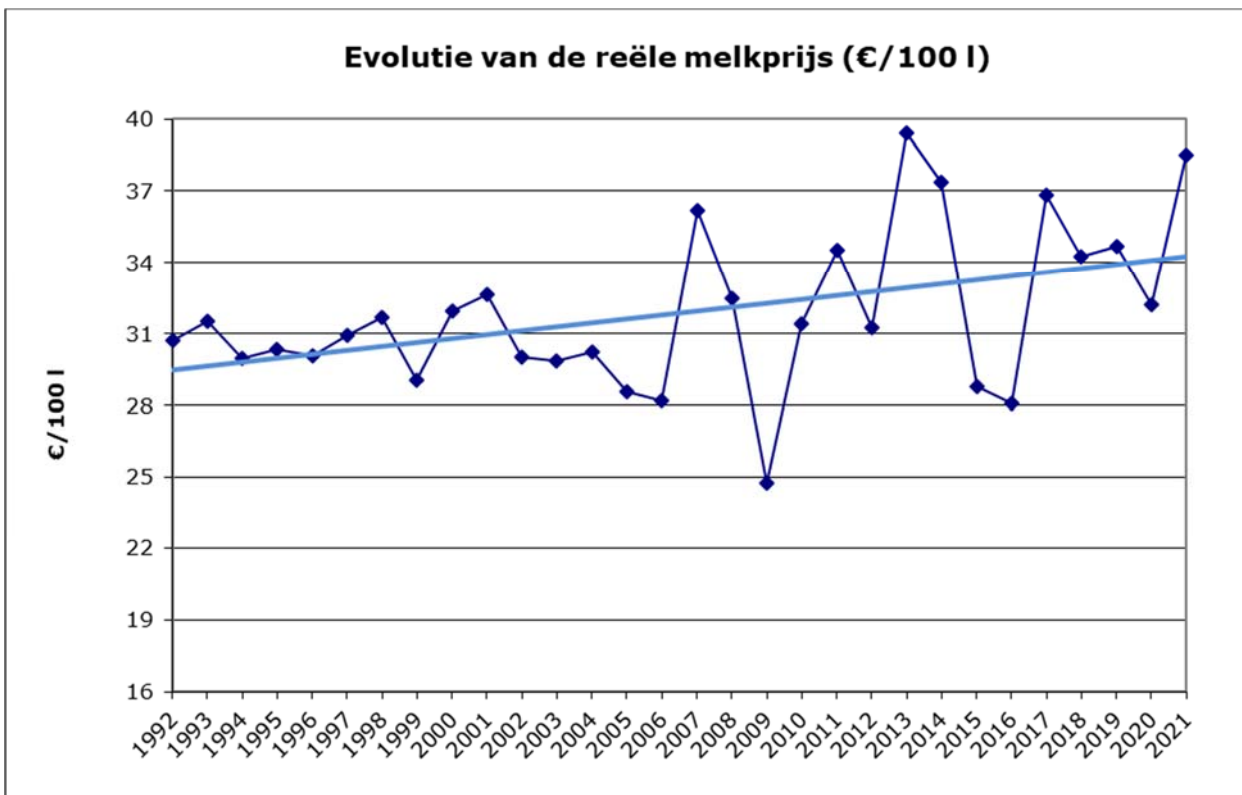
Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54
2010	31,41	42,11	34,90
2011	34,55	41,82	34,81
2012	31,27	42,15	34,93
2013	39,44	41,94	34,94
2014	37,35	41,33	34,90
2015	28,80	41,81	35,01
2016	28,10	41,36	35,51
2017	36,85	41,47	35,88
2018	34,27	42,32	35,36
2019	34,67	42,92	35,37
2020	32,20	42,93	35,60
2021	38,50	43,35	35,62

Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalingen, exclusief BTW

Bron: AVCZ tot 2015, BCZ vanaf 2016

Maandelijkse reële prijs, exclusief bijkomende betalingen op jaarbasis
Bron: BCZ

Jaarlijkse reële prijs, exclusief BTW
Bron: AVCZ, BCZ vanaf 2017

2.3.7. Biologische productie stijgt verder

Sinds 2017 engageert BCZ zich tot het publiceren van gegevens met betrekking tot de biologische melkveehouderij. Voor 2021 zien we dat de stijging in het aantal biologische koeien t.o.v. vorig jaar is afgenomen. In 2021 bedroeg de stijging t.o.v. het voorgaande jaar immers 1,3%, tegenover 4,3% in 2020. Deze stijging is uitsluitend te wijten aan de stijging van het aantal biologische melkkoeien in Wallonië, aangezien het aantal in Vlaanderen nagenoeg gelijk bleef aan dat van 2020. Er dient echter opgemerkt te worden dat dit een raming betreft, daar de finale gegevens voor Vlaanderen nog niet beschikbaar zijn. Het volume geleverde biomelk steeg in 2021 met 8%. Deze stijging is echter wel licht lager dan de stijging die we zagen tussen 2019 en 2020 (10%). In 2021 steeg het aandeel geleverde biomelk wel licht verder tot 2,5% van de totale leveringen.

Evolutie van het aantal bio-melkkoeien

	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	% 21/20
BELGIE									
Bio- melkkoeien	12.279	13.146	16.551	20.101	21.520	22.449	24.308	24.615	1,3%
Tot. melkkoeien	489.154	529.247	531.012	519.159	529.247	537.960	537.941	538.649	0,1%
%	2,5	2,5	3,1	3,9	4,1	4,2	4,5	4,6	1,1%
VLAANDEREN									
Bio- melkkoeien*	1.228	1.141	1.238	2.984	3.181	3.364	3.406	3.406	0,0%
WALLONIE									
Bio- melkkoeien	11.355	12.005	14.961	17.117	18.339	19.085	20.902	21.209	1,5%

Bron: FOD Economie/Statbel, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

*: raming voor 2021

De leveringen van koemelk met biolabel evolueerden als volgt:

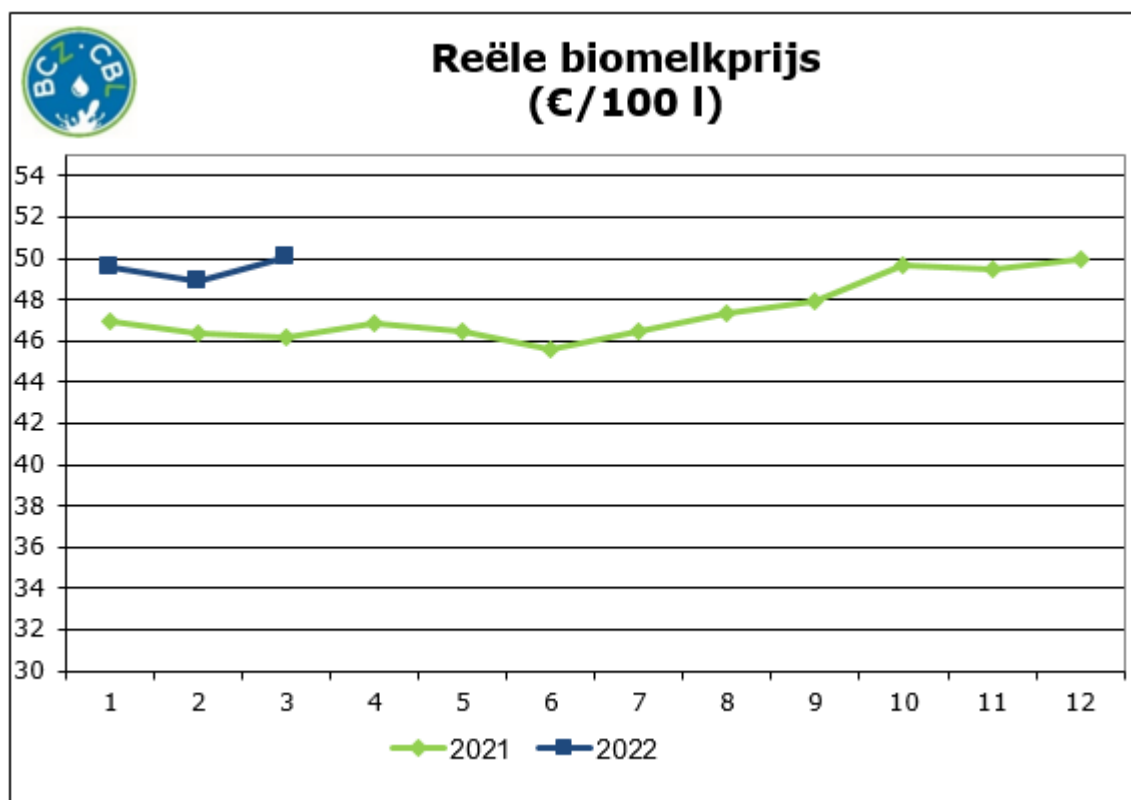
(1.000 l)	2018	2019	2020	2021	% 21/20
Bioleveringen	77.894	87.731	96.487	103.773	7,6
Tot. leveringen	3.960.304	4.054.917	4.203.646	4.182.117	-0,5
%	1,97	2,16	2,30	2,48	8,1

Bron: BCZ-leden, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Sinds 2020 berekent BCZ naast de reële conventionele melkprijs ook de reële biomelkprijs. Pas sinds 2021 ontvangt BCZ van de regio's een opsplitsing in gehalten tussen conventionele en biomelk, dus werd de melkprijs van 2020 herrekend o.b.v. de gehalten van 2021. De biomelkprijs steeg in 2021 tot €47,41 per 100 liter.

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2020*	46,38	40,92	35,05
2021	47,41	40,92	35,05

*In 2020 waren nog geen aparte gehalten voor biomelk beschikbaar, dus werd de biomelkprijs herberekend o.b.v. de gehalten van 2021

2.3.8. De kwaliteitsresultaten blijven hoog

De kwaliteitsresultaten in 2021 blijven op de hoge niveaus van de voorbije jaren. Voor het aandeel leveraars zonder strafpunten voor kiem- en celgetal en vriespunt zien we een lichte daling t.o.v. vorig jaar, maar voor de analyses op remstoffen werd nog een lichte vooruitgang geboekt. Voor de filtratieproef werden net als de voorbije jaren geen strafpunten uitgedeeld.

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveraars zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparame	1993	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021
Kiemgetal (1)	88,2	97,5	97,5	98,3	98,3	98,4	98,9	98,7
Celgetal (2)	82,2	96,8	95,9	97,1	96,8	97,7	97,9	97,5
Remstoffen (3)	99,5	99,1	99,3	99,7	99,7	99,7	99,7	99,8
Vriespunt	98,9	99,1	99,7	99,7	99,8	99,8	99,9	99,8
Filtratie	99,7	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

(3) Sinds 01/11/2000 wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penaliserende (29,75 €/100 l) op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.9. Melkverwerking blijft stabiel

De melkverwerking door de zuivelindustrie in België is de laatste jaren fors gestegen en in 2018 ging het om bijna 5 miljard liter melk. Sedert de piek in 2018 kwam er een terugval in 2019, vooral te wijten aan een daling van de invoer van rauwe melk. Zowel in- als uitvoer van melk in bulk namen af in 2020, om in 2021 terug te stijgen. Voor 2021 zien we wat lagere melkleveringen in eigen land en tegelijkertijd een hogere handelsbalans voor rauwe melk, wat resulteert in een daling van de melkverwerking in België met zo'n 5 miljoen liter.

Sedert 2006 is de melkaanvoer met 43% of bijna 1,3 miljard liter gestegen, terwijl de volumes verwerkte melk in ons land zijn gestegen met 1,7 miljard liter. Dit is een stijging van 56%. De forse toename van de verwerking de afgelopen jaren laat de zuivelindustrie toe een performant verwerkingsapparaat van voldoende schaalgrootte operationeel te stellen en te houden. Dit komt de werkgelegenheid, de uitvoer en de handelsbalans ten goede.

Verwerking van melk door de zuivelindustrie

Jaar	Melkaanvoer (mio liter)	Invoer bulk	Uitvoer bulk	Saldo in/uitvoer	Melkverwerking
2006	2.925	486	336	150	3.075
2008	2.999	486	381	105	3.104
2010	3.214	552	508	44	3.258
2012	3.222	730	492	238	3.460
2014	3.465	921	509	412	3.877
2015	3.564	1.060	544	516	4.080
2016	3.679	1.137	344	793	4.472
2018	3.960	1.104	119	985	4.945
2019	4.055	700	114	586	4.641
2020	4.204	661	75	586	4.790
2021	4.182	687	84	603	4.785

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap en ZMB

2.3.10. Post-Covid19 ommekeer van productieniveaus

In 2021 zien we de terugslag van de Covid-19 effecten op de zuivelproductie in ons land. De duidelijke toename van consumptiemelk keert weer helemaal naar het oude patroon. Room en desserts, producten die tevens een belangrijke afzet kennen in horeca en food service, gaan er daarentegen in 2021 opnieuw op vooruit. Opvallend is wel de sterke daling voor volle melkpoeder.

Binnen de **consumptiemelk**categorie vermindert de witte melkproductie. De bereiding van maaltijden thuis zat in 2020 o.w.v. gekende redenen in de lift, maar zelfs t.o.v. 2019 stellen we een daling vast. De jarenlange dalende trend zet zich in post-coronatijden dus weer verder. Binnen de categorie van de witte melk stijgt het aandeel van volle melk, ten koste van het aandeel van halfvolle en magere melk. Opvallend is het stijgende aandeel, ondanks nog steeds erg laag, van karnemelk. Bij de melkdranken zien we een toename in de productie van chocolademelk, opvallend vaker buitenshuis geconsumeerd dan witte melk, maar gaat gevitamineerde melk er opnieuw fel op achteruit.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984	1995	2005	2015	2019	2020	2021
Volle melk	73,7	34,6	20,9	21,4	26,6	26,6	26,9
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	50,3	44,8	45,7	43,8
Magere melk	10,8	12,3	7,0	5,4	5,2	5,6	4,9
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	2,2	1,9	2,4	2,5
Chocolademelk	—	—	12,5	16,2	16,5	16,4	19,2
Melk met vitamines	—	—	2,4	4,5	5,0	3,3	2,7
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100

Bron: NIS (publicatie van 01/06/2022)

Yoghurt en gefermenteerde melk kennen een toename van ruim 4%. Dit betreft de verderzetting van de gekende trends. De heropening in 2021 van horeca en food service laat zich duidelijk voelen bij room en desserts. We stellen immers een stijging vast met respectievelijk 11% en 14%.

Bij de **melkpoeders** valt de forse daling op bij volle melkpoeder, nl. -50%. Dit is een reactie op de sterke stijging in 2020. Maar ook t.o.v. 2019 ligt de productie van VMP in 2021 lager. Magere melkpoeder daarentegen blijft stabiel. Dit is waarschijnlijk het gevolg van de forse prijsstijging in het laatste kwartaal van vorig jaar.

Met betrekking tot **kaas** zijn er behoorlijke verschuivingen in de productie.

- Verse kaas, dat de voorbije jaren stelselmatig dalen kende, laat voor het eerst een groei zien in 2020, die fors wordt verdergezet in 2021;
- Gouda als consumentkaas tekent een toename op van 4%, na bijna 20% afgelopen jaar;
- Cheddar kende een verdrievoudiging in productie in 2020. In onzekere tijden is de lange bewaarduur immers een troef. Ook in 2021 bleef de productie erg hoog, hoewel 15% lager;
- Mozzarella blijft stijgen in productie en neemt bijna twee derde van het aandeel in natuurkaas voor haar rekening;
- De zware klap voor smeltkaas in 2020 werd niet rechtgezet.

De natuurkaas (exclusief verse kaas en smeltkaas) komt steeds dichterbij de buurt van 100.000 ton, een hoeveelheid die slechts éénmaal, nl. in 2018, overschreden werd.

Zuivelproductie in België

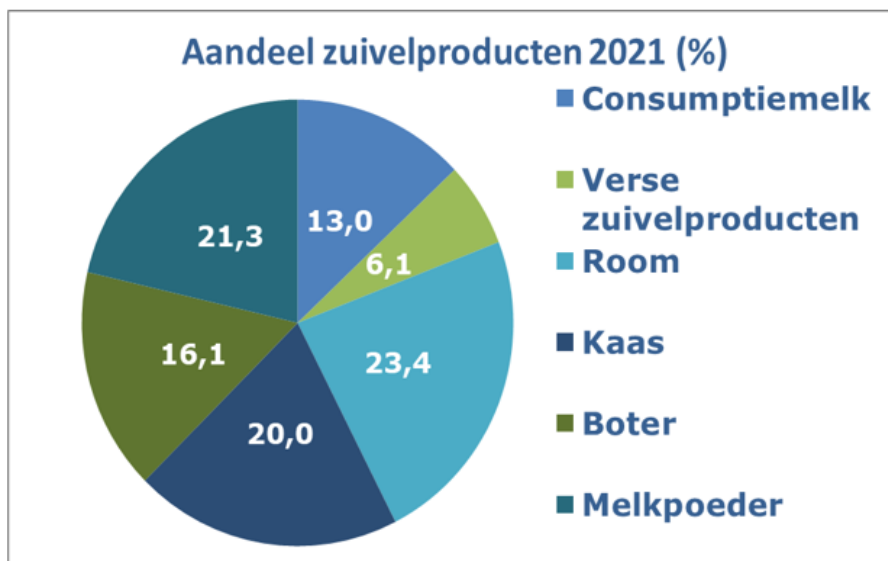
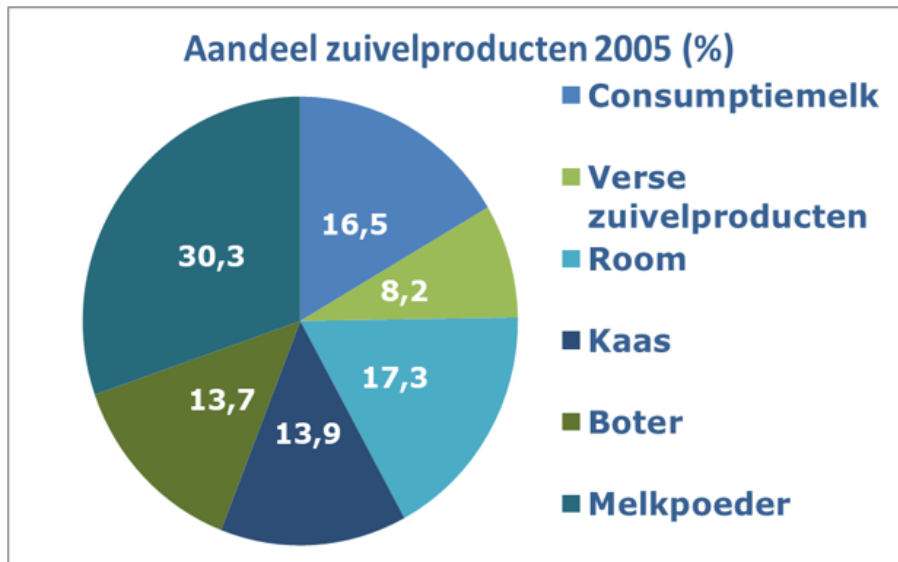
(in 1.000 liter of ton)	2010	2015	2019	2020	2021	21/20 %
CONSUMPTIEMELK (1.000 l)						
WITTE MELK	672.793	686.191	673.693	716.714	649.375	-9,4
- volle melk	158.881	184.871	228.184	237.808	223.721	-5,9
° AA	13.706	18.273	12.069	11.197	10.219	-8,7
° gewone	145.175	166.598	216.115	226.610	213.502	-5,8
- halfvolle melk (incl. AA)	441.304	435.719	383.515	407.862	364.213	-10,7
- magere melk	53.158	46.809	44.145	49.892	40.889	-18,0
- karnemelk	19.450	18.792	17.850	21.153	20.553	-2,8
MELKDRANKEN	105.960	179.381	184.220	176.271	181.511	3,0
° chocolademelk	75.881	140.190	141.177	146.382	159.359	8,9
° met vitamines	30.079	39.191	43.043	29.890	22.152	-25,9
TOTAAL	778.753	865.572	857.913	892.986	830.886	-7,0
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1.000 l)						
- yoghurt	50.695	35.307	46.986	49.699	51.754	4,1
- gefermenteerde melk	239.493	202.866	248.188	262.038	273.177	4,3
- consumptieroom	151.741	218.872	247.180	227.309	251.146	10,5
- desserts (pap, vla, ...)	88.669	91.147	107.079	93.575	107.015	14,4
TOTAAL	530.598	548.192	649.433	632.620	683.091	8,0
BOTER (ton)						
- melkerijboter	31.651	45.856	64.494	63.124	67.445	6,8
- herbewerkt	43.392	35.412	31.652	31.912	23.230	-27,2
TOTAAL	75.043	81.268	96.146	95.036	90.675	-4,6
MELKPOEDER (ton)						
- niet-magere	64.564	39.202	51.644	67.806	33.975	-49,9
- magere	82.682	153.295	163.644	156.342	156.000	-0,2
TOTAAL	147.246	192.497	215.288	224.148	189.975	-15,2
KAAS (ton)						
- verse kaas	11.242	12.819	7.300	7.491	12.364	65,0
- natuurkaas	59.275	84.426	98.817	99.760	99.827	0,1
° Gouda	5.254	5.531	8.415	10.078	10.470	3,9
° Cheddar	2.369	1.257	1.280	3.763	3.189	-15,3
° andere harde en halfharde	24.476	24.074	28.029	25.207	23.556	-6,6
° Italiaans (Mozzarella, ...)	27.176	53.564	61.093	60.711	62.613	3,1
- smeltkaas	—	—	24.098	12.425	13.084	5,3
TOTAAL	70.517	97.245	130.216	119.676	125.275	4,7
TOTAAL (excl. smeltkaas)	70.517	97.245	106.117	107.251	112.191	4,6
EVAP + CONDENS	—	—	47.467	65.570	77.660	18,4
ROOM- EN MELKIJS	84.994	71.148	66.389	63.629	63.843	0,3

—: niet beschikbaar

Bron: NIS (publicatie van 01/06/2022)

De Belgische zuivelindustrie verwerkt (uitgedrukt op basis van vet en eiwit) het grootste deel van de melk tot producten van de categorieën room, melkpoeder en kaas. Het aandeel van melkpoeder daalde sinds 2005 van 30% tot 20% in 2021. Ook voor consumptiemelk zien we een duidelijk dalende tendens. De sterkste groei zien we voor de categorie kaas. In 2005 bedroeg het aandeel van kaas 14%, terwijl dit in 2021 stijgt tot 23%.

Ten opzichte van 2020 is het aandeel van consumptiemelk met 0,7 procentpunt gedaald. Verse zuivelproducten stijgen lichtjes. Room daarentegen stijgt duidelijk, nl. met 2,6 procentpunt naar bijna een vierde van het totaal. Kaas stijgt lichtjes verder in aandeel, evenals boter, terwijl melkpoeder met maar liefst 4,5 procentpunt. Hiermee is melkpoeder de grootste daler.

Bron: NIS en Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.11. Terugkeer naar pre-Covid19 trends voor thuisverbruik

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per capita)	2000	2010	2015	2018	2019	2020	2021	21/20 %
Totaal melk (1)	64,20	51,85	48,64	40,15	40,73	44,48	42,10	-5,4
° Karnemelk	1,40	0,70	0,52	0,52	0,46	0,47	0,36	-23,4
° Chocolademelk	3,20	3,50	3,80	3,21	3,40	3,78	3,41	-9,8
Yoghurt	10,40	10,70	10,44	10,00	9,93	10,65	10,17	-4,5
Room	1,90	2,50	2,62	1,92	1,94	2,31	2,26	-2,2
Boter	3,20	2,40	2,31	1,61	1,63	1,82	1,65	-9,3
Kaas (2)	14,90	15,90	14,92	14,68	14,83	15,51	14,88	-4,1
° Verse witte kaas	4,00	3,70	2,96	2,56	2,51	2,70	2,50	-7,4
° Smeltkaas	1,20	1,20	1,12	0,87	0,84	0,96	0,90	-6,2
° Andere kaas	9,70	11,00	10,85	11,25	11,48	12,81	12,38	-3,4

(1) Inclusief hoemelk, gefermenteerde melk en exclusief soja-drinks

(2) Inclusief smeltkaas en verse kaas

Bron: LEI-Verbruikerspanel & Gfk (vanaf 1992)

Covid-19 heeft een groot positief effect gehad op het thuisverbruik van zuivelproducten. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan de sluiting van de horeca en food service. Voor 2021 zien we in grote lijnen een terugkeer naar de situatie van voor de pandemie. De jarenlange daling in het verbruik van consumptiemelk zet zich terug verder. Opvallend daarentegen is het quasi behoud in 2021 van de sterke stijging in 2020 voor het thuisverbruik van room, nl. +16% in 2021 t.o.v. 2019. Ook voor yoghurt en kaas, met uitzondering van verse witte kaas en smeltkaas, stellen we een stijging vast t.o.v. 2019.

2.3.12. Noteringen nemen hoge vlucht

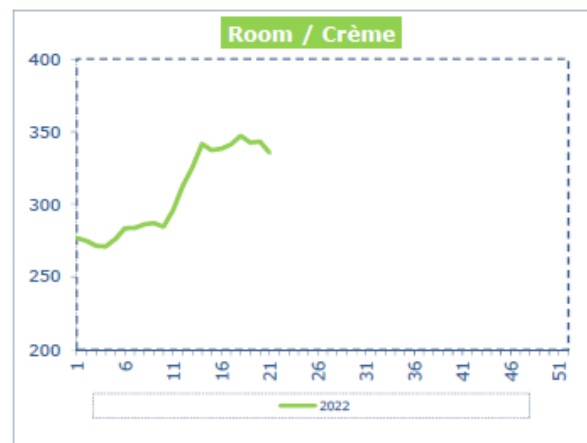
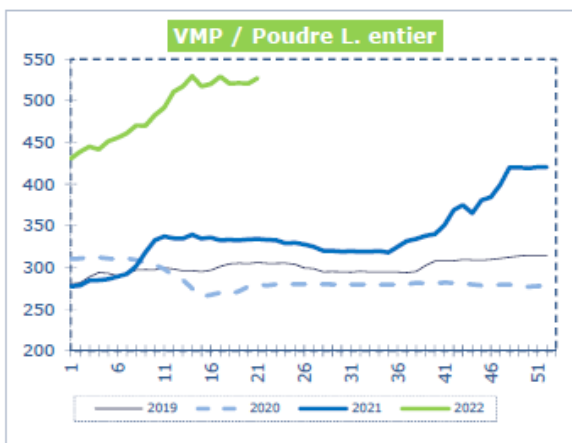
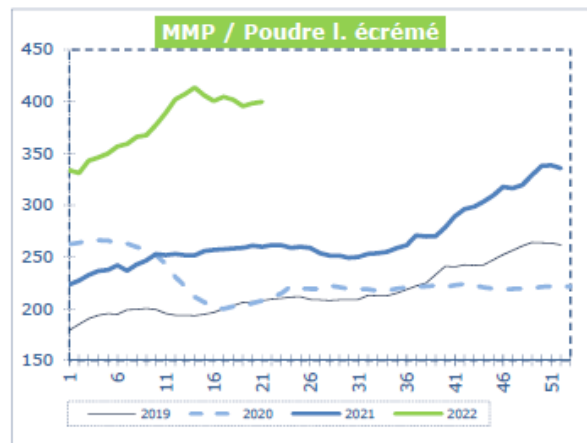
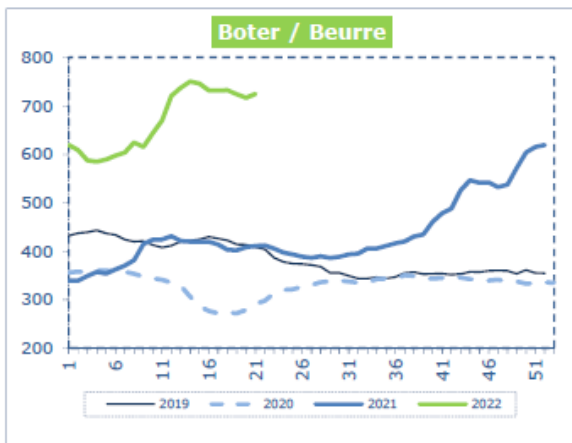
Door Corona stakte de afzet van zuivel (vooral in horeca en foodservice), liep de export een aantal maanden moeilijk en dat terwijl het aanbod van melk niet daalde. Dit leidde tot een daling van de zuivelnoteringen. Aan het eind van 2020 waren de dalingen nog niet helemaal goedgeemaakt. Maar in 2021 nemen de noteringen een hoge vlucht, vooral naar het einde van het jaar. De grootste stijging aan het eind van 2021 zien we voor boter, nl. +84%. Maar ook magere en volle melkpoeder vertonen een opvallend stijgingspercentage van ruim 51% t.o.v. het jaar voordien.

Prijsnoteeringen (€/100 kg)

	31.12.07	31.12.10	31.12.15	31.12.18	31.12.19	31.12.20	31.12.21	21/20 %
Boter	289,20	362,64	287,75	425,86	354,47	335,83	619,20	84,4
Cheddar	393,00	335,00	263,75	330,00	325,00	310,00	-	
Volle melkpoeder	313,18	289,82	229,36	278,88	314,34	277,61	420,40	51,4
Magere melkpoeder	279,11	226,60	174,39	174,29	261,38	221,48	335,60	51,5

In het eerste kwartaal 2022 stijgen de noteringen lustig verder, om in april tot een plateau te komen.

OFFICIELE BELGISCHE NOTERINGEN (€/100 kg)

2.3.13. Er werd opnieuw fors geïnvesteerd

De toename van de omzet van de zuivelindustrie in het coronajaar 2020, met bijna 10%, is opmerkelijk te noemen. In 2021 zien we een bescheidenere stijging van om en bij de 1,5%. Het stabiel blijven van het volume verwerkte melk en de hogere noteringen zijn elementen die bijdragen aan de verklaring. We stellen wel vast dat de omzetstijging in de voedingsindustrie in zijn geheel groter is. Bijgevolg daalt het aandeel van de omzet van de zuivelindustrie in de totale voedingsindustrie naar zo'n 9%.

Opvallend voor 2020 is de toename van de werkgelegenheid met 3%, wat beduidend sneller is dan de groei in de volledige voedingsindustrie. In 2021 zien we een stabiele situatie t.o.v. het jaar voordien. Sedert 2010 is de werkgelegenheid in de zuivelindustrie met ruim 7% gestegen.

Na de recordinvesteringen tussen 2011 en 2015 (meer dan 700 miljoen euro, ofwel gemiddeld ruim 140 miljoen euro per jaar) in bijkomende productiecapaciteiten met het oog op het postquotum tijdperk, daalde het investeringsritme tot een normaal niveau van ongeveer 90 miljoen euro in 2018. Sedertdien zijn de investeringen evenwel terug fors aan het stijgen. In 2021 stijgen de investeringen met 23%, tot bijna 170 miljoen euro. Als gevolg van een lagere groei van de investeringen in de totale voedingsindustrie neemt het aandeel van de zuivelindustrie toe tot 9%.

	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
- OMZET (mio euro) (1)						
a. Zuivelindustrie	4.190	4.974	4.791	5.358	5.446	1,6
b. Voedingsindustrie	38.942	48.560	54.856	54.267	60.856	12,1
c. Aandeel zuivel (%)	10,8	10,2	8,7	9,9	8,9	-9,4
- TEWERKSTELLING (2)						
a. Zuivelindustrie (2)	5.726	5.620	6.082	6.162	6.152	-0,2
b. Voedingsindustrie	88.639	88.439	96.215	97.220	99.382	2,2
c. Aandeel zuivel (%)	6,5	6,4	6,3	6,3	6,2	-2,3
- INVESTERINGEN (1.000 euro) (1)						
a. Zuivelindustrie	89.522	150.806	116.256	136.849	168.916	23,4
b. Voedingsindustrie	1.002.273	1.471.226	1.789.591	1.716.520	1.874.223	9,2
c. Aandeel zuivel (%)	8,9	10,3	6,5	8,0	9,0	13,0

(1) Naar aanleiding van een wijziging van de nomenclatuur NACE bevatten de statistieken van de zuivelindustrie vanaf 2000 ook de gegevens van de consumptie-ijsindustrie

(2) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

Bron: Statbel, RSZ

2.3.14. Handelsbalans verkleint maar blijft positief

In overleg met andere instanties wordt vanaf dit jaar een ruimere methodiek gehanteerd voor het becijferen van de in- en uitvoergegevens voor zuivelproducten. Vroeger beperkte BCZ zich in haar jaarverslag tot de grote zuivelcategorieën: melk en room, melkpoeder, gefermenteerde zuivelproducten, boter, kaas en wei. Vanaf 2022 worden een aantal andere zuivelproducten zoals melkdranken, roomijs, lactose,... ook binnen beeld gebracht. Verder tonen we condensmelk nu als een aparte categorie. Binnen de categorie andere zuivelbereidingen valt o.a. slagroom in spuitbussen en zuigelingenvoeding.

Uitgedrukt in volume, doorvoer inclusief, stijgt de invoer in 2021 met zo'n 2,5%, maar dit na een daling met 11% en 20% in de twee voorafgaande jaren. De stijging is grotendeels te wijten aan de hogere invoer van roomijs, melkpoeder en condensmelk. Vooral de invoer van boter en weiprodukten, en in mindere mate ook van melkdranken en melk en room, daalt in 2021.

Invoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Melk en room	874,4	791,3	1.285,0	1.113,7	1.006,1	968,4	-3,7
Melkpoeder	80,5	131,7	123,2	155,4	124,7	165,9	33,1
Gefermenteerde producten	169,3	135,6	134,0	125,4	134,0	149,0	11,2
Boter en boterconcentraat	106,9	111,9	157,0	141,1	130,8	116,1	-11,2
Kaas	243,8	271,9	278,1	337,2	356,3	411,6	15,5
Wei en lactose	118,2	160,5	148,2	124,0	120,1	108,4	-9,8
Condensmelk	34,1	48,9	74,7	84,8	79,4	93,6	17,9
Melkdranken	-	-	20,9	25,2	31,9	30,0	-5,8
Melk- en roomijs	26,6	16,5	18,7	15,8	17,5	24,5	39,7
Andere zuivelbereidingen	11,2	20,0	38,2	51,4	58,4	48,2	-17,4
TOTAAL	1.665,0	1.688,2	2.277,9	2.173,9	2.059,2	2.115,7	2,7

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

In waarde vertoont de invoer eveneens een stijging, nl. van 11,5%. Deze stijging is iets explicieter dan wanneer hij is uitgedrukt in volume. We zien zelfs een verandering van een daling naar een stijging voor de categorieën melk en room, boter, wei en lactose en melkdranken. Dit geeft aan dat de producten werden ingevoerd met een duidelijk hogere waarde dan voorheen.

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Melk en room	495,7	479,4	556,1	789,4	724,6	757,3	4,5
Melkpoeder	183,3	290,7	266,2	324,6	289,4	374,1	29,2
Gefermenteerde producten	146,3	141,1	170,9	171,8	190,1	206,9	8,8
Boter en boterconcentraat	305,8	378,9	503,1	611,7	476,0	492,0	3,4
Kaas	844,3	969,6	1.114,6	1.361,5	1.432,2	1.644,3	14,8
Wei en lactose	62,4	83,9	111,4	108,3	102,6	118,5	15,5
Condensmelk	34,6	47,0	74,7	87,1	82,8	106,4	28,6
Melkdranken	30,9	26,0	36,1	38,7	48,7	55,9	14,8
Melk- en roomijs	46,7	42,8	53,0	58,5	60,0	67,9	13,1
Andere zuivelbereidingen	24,2	29,1	52,9	63,1	90,2	76,9	-14,8
TOTAAL	2.174,2	2.488,4	2.939,0	3.614,8	3.496,6	3.900,2	11,5

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wat de uitvoer in volume betreft, valt de dalende uitvoer van melkpoeder, weiprodukten en boter op. Deze dalende uitvoer wordt echter in belangrijke mate gecompenseerd door meer uitvoer van condensmelk, melk en room, gefermenteerde producten, roomijs, melkdranken en kaas. Zo stijgt de uitvoer in volume met ruim 7,5%.

Uitvoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Melk en room	668,1	891,7	1.006,4	880,7	863,6	995,5	15,3
Melkpoeder	163,2	248,2	243,1	325,8	283,7	246,1	-13,2
Gefermenteerde producten	328,7	295,8	213,3	242,7	258,2	296,3	14,8
Boter en boterconcentraat	136,9	130,7	133,7	156,1	155,8	139,6	-10,4
Kaas	132,8	161,6	197,3	251,6	258,8	286,0	10,5
Wei en lactose	71,7	69,4	130,4	181,2	183,1	163,9	-10,5
Condensmelk	58,4	74,3	82,1	120,9	129,7	159,9	23,3
Melkdranken	-	-	160,0	147,0	155,5	172,1	10,6
Melk- en roomijs	94,5	74,4	34,8	32,9	30,1	34,5	14,8
Andere zuivelbereidingen	32,2	17,8	44,4	44,4	61,0	67,4	10,6
TOTAAL	1.686,4	1.963,8	2.245,5	2.383,3	2.379,3	2.561,3	7,6

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

De uitvoer in waarde stijgt iets minder sterk, nl. met zo'n 6,5%. Enkel de uitvoer van melkpoeder en boter daalt in waarde, maar in mindere mate dan de daling in volume. Dit leert ons dat de waarde van de uitgevoerde producten binnen deze categorieën is gestegen t.o.v. vorig jaar. Ook hier laten condensmelk, wei en lactose, gefermenteerde zuivelproducten en melk en room een duidelijke toename zien, voor melkdranken en kaas is de stijging iets bescheidener, maar nog steeds het vermelden waard.

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Melk en room	315,3	447,2	557,8	706,4	647,7	754,8	16,5
Melkpoeder	325,1	608,0	503,1	658,6	680,1	619,3	-8,9
Gefermenteerde producten	267,3	251,4	217,8	241,0	265,1	309,4	16,7
Boter en boterconcentraat	376,7	492,5	463,5	723,6	616,8	584,6	-5,2
Kaas	474,2	594,9	740,7	928,7	950,6	1.054,4	10,9
Wei en lactose	28,9	40,1	39,9	44,6	45,7	53,4	16,8
Condensmelk	73,0	93,9	145,8	222,8	226,5	280,9	24,0
Melkdranken	96,1	92,0	113,0	103,8	113,1	129,7	14,7
Melk- en roomijs	186,5	131,6	101,3	102,6	102,9	108,7	5,6
Andere zuivelbereidingen	63,3	50,9	82,1	100,6	159,3	165,1	3,6
TOTAAL	2.206,4	2.802,5	2.965,1	3.832,7	3.807,8	4.060,2	6,6

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

In 2019 zagen we een handelsoverschot van ruim 200 miljoen euro, in 2020 steeg dit zelfs naar ruim 300 miljoen euro. In 2021 stellen we echter een daling vast naar 160 miljoen euro. Deze daling is terug te brengen op het feit dat de invoer van zuivel sterker steeg dan de uitvoer.

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	77	150	-73,57
1980	611	661	-49,65
1990	1.116	1.136	-20,15
2000	1.861	2.000	-139,42
2005	2.206	2.174	32,00
2010	2.803	2.488	315,00
2012	2.902	2.813	89,00
2013	3.171	3.135	36,00
2014	3.396	3.250	146,00
2015	2.965	2.939	26,00
2016	2.971	3.030	-59,00
2017	3.658	3.697	-39,00
2018	3.764	3.738	26,00
2019	3.833	3.615	218,00
2020	3.808	3.497	311,00
2021	4.060	3.900	160,00

Bron: NIS, CRB vanaf 1995, Eurostat (via VLAM) vanaf 2005

De handelsbalans blijft duidelijk positief voor room in bulk, consumptiemelk en condensmelk. De erg uitgesproken negatieve handelsbalans voor volle melkpoeder in 2021 springt in het oog en is te verklaren door zowel een stijging van de invoer als een daling van de uitvoer. Verder vertonen ook weipoeder, kaas en magere melkpoeder een duidelijk negatieve handelsbalans. De licht negatieve handelsbalans voor melk in bulk is een positief verhaal. Het gaat hier immers om invoer voor verdere verwerking in ons land. Dit komt de tewerkstelling en de economie in zijn geheel ten goede.

België : uitvoer-invoer (1.000 ton)

Uitvoer	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Consumptiemelk	313	347	593	632	744	17,6
Room	30	57	-	-	-	-
Gefermenteerde producten	296	213	-	-	-	-
Boter en boterconcentraat	131	134	157	156	140	-10,4
Magere melkpoeder	136	164	262	205	194	-5,4
Volle melkpoeder	112	79	65	79	52	-34,1
Weipoeder	-	24	32	32	20	-36,8
Condensmelk	-	82	121	130	160	23,3
Kaas	162	196	250	259	286	10,5
Melk in bulk	508	544	114	75	84	12,9
Room in bulk	40	59	101	86	85	-1,7
Invoer	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Consumptiemelk	119	163	177	208	173	-16,7
Room	16	13	-	-	-	-
Gefermenteerde producten	136	134	-	-	-	-
Boter en boterconcentraat	112	157	142	131	116	-11,2
Magere melkpoeder	80	80	115	92	111	21,2
Volle melkpoeder	52	43	42	34	55	63,2
Weipoeder	-	78	80	69	71	2,0
Condensmelk	-	75	86	73	94	28,7
Kaas	272	278	337	356	412	15,5
Melk in bulk	552	1.060	700	661	687	3,9
Room in bulk	105	49	222	110	85	-22,4
Handelsbalans	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
Consumptiemelk	194	184	416	424	570	34,4
Room	15	44	-	-	-	-
Gefermenteerde producten	160	79	-	-	-	-
Boter en boterconcentraat	19	-23	15	25	24	-6,0
Magere melkpoeder	56	84	147	114	83	-26,8
Volle melkpoeder	60	36	23	45	-3	-106,4
Weipoeder	-	-54	-48	-37	-50	-35,5
Condensmelk	-	7	36	57	66	16,3
Kaas	-110	-82	-87	-98	-126	-28,8
Melk in bulk	-43	-516	-586	-586	-603	-2,8
Room in bulk	-65	10	-121	-24	-1	97,9

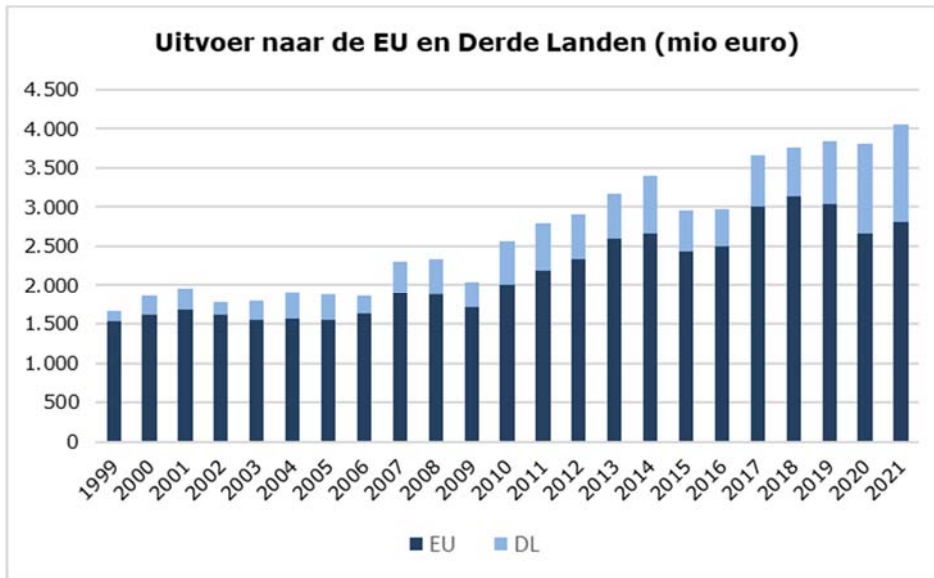
-: gegevens niet beschikbaar

Bron: Marktbilanz Milch, ZMB

2.3.15. Aandeel van derde landen als afzetmarkt stijgt naar 33%

Vanaf 2022 stellen we de samenstelling van de EU evolutief voor doorheen de jaren, dus indien er een land toe- of uittreedt, verandert de toewijzing van dat land tot de EU dan wel de groep van de derde landen navenant. Sinds 2005 evolueerde de samenstelling van de EU als volgt:

- 2007: toetreding van Bulgarije en Roemenië
- 2013: toetreding van Kroatië
- 2020: uittreding van het Verenigd Koninkrijk

De statistieken vanaf 2020 beschouwen het Verenigd Koninkrijk als derde land. Hierdoor groeit het aandeel derde landen in de uitvoer abrupt van 21% naar 30%. Het toenemende aandeel uitvoer naar derde landen na de Brexit verschilt van product tot product. Vooral voor melkdranken, gefermenteerde zuivelproducten, condensmelk, kaas en roomijs zorgt de Brexit voor een sterke toename van het aandeel derde landen in de uitvoer.

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

	2005		2010		2015		2019		2020		2021	
	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
(% van de waarde)												
Melk en room	98%	2%	98%	2%	96%	4%	89%	11%	89%	11%	89%	11%
Melkpoeder	45%	55%	26%	74%	37%	63%	34%	66%	27%	73%	30%	70%
Gefermenteerde prod.	95%	5%	96%	4%	95%	5%	87%	13%	68%	32%	61%	39%
Boter	74%	26%	87%	13%	85%	15%	87%	13%	84%	16%	86%	14%
Kaas	98%	2%	98%	2%	94%	6%	93%	7%	82%	18%	75%	25%
Wei en lactose	71%	29%	73%	27%	70%	30%	65%	35%	68%	32%	82%	18%
Condensmelk	97%	3%	96%	4%	92%	8%	92%	8%	75%	25%	73%	27%
Melkdranken	100%	0%	97%	3%	97%	3%	97%	3%	70%	30%	64%	36%
Melk- en roomijs	98%	2%	98%	2%	94%	6%	94%	6%	84%	16%	41%	59%
Andere zuivelbereidingen	37%	63%	22%	78%	50%	50%	51%	49%	33%	67%	26%	74%
TOTAAL	84%	16%	79%	21%	82%	18%	79%	21%	70%	30%	67%	33%

EU = Europese Unie
DL = Derde Landen
Bron: Eurostat (via VLAM)

In 2021 stijgt het belang van afzetmarkt in derde landen tot 33%. Met één derde van de uitvoer naar landen buiten de EU neemt de blootstelling aan geopolitieke spanningen, handelsconflicten, strengere sanitaire eisen,... toe. De sterkste stijging is zichtbaar voor roomijs, kaas, melkdranken en gefermenteerde producten. Daarentegen stijgt het belang van de interne Europese markt weer voor wei en lactose en in mindere mate ook voor melkpoeder en boter.

Uitvoer naar de EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1999	1.533,84	130,73	1.664,57
2000	1.620,96	240,08	1.861,04
2001	1.678,40	272,84	1.951,24
2002	1.622,10	161,70	1.783,80
2003	1.553,60	237,40	1.791,00
2004	1.570,30	336,80	1.907,10
2005	1.549,30	323,40	1.872,70
2006	1.633,51	230,94	1.864,45
2007	1.900,23	399,20	2.299,43
2008	1.879,48	458,17	2.337,65
2009	1.719,67	326,89	2.046,56
2010	2.006,39	558,97	2.565,36
2011	2.192,40	602,73	2.795,13
2012	2.339,91	561,83	2.901,74
2013	2.601,76	569,54	3.171,30
2014	2.654,47	741,49	3.395,96
2015	2.428,31	536,75	2.965,06
2016	2.496,64	474,62	2.971,26
2017	3.000,31	657,80	3.658,11
2018	3.138,41	625,97	3.764,38
2019	3.044,18	788,50	3.832,68
2020	2.655,14	1.152,64	3.807,78
2021	2.806,43	1.253,75	4.060,18

Bron: CRB, Eurostat (via VLAM) vanaf 2012

2.3.16. Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU

86% van de Belgische export wordt in 2021 afgezet in 20 landen, waarvan er zich 9 buiten de EU bevinden. Onze directe buurlanden blijven de belangrijkste exportmarkten, met Nederland en Frankrijk nog steeds ruim op kop. Yemen, de Filippijnen, Indonesië en het Verenigd Koninkrijk zijn in 2021 de sterkste groeiers in procent. Wat betreft de uitvoer binnen de EU, stijgt de uitvoer het sterkst naar Griekenland en Polen. Ook de uitvoer naar Nederland en Frankrijk herstelt zich terug van de daling tussen 2019-2020.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten (mio euro)

2015	2020	Bestemming	2005	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
1	1	Nederland	515	514	661	862	821	901	10
2	2	Frankrijk	437	589	549	751	650	718	10
3	3	Duitsland	292	348	384	447	451	471	4
5	4	Verenigd Koninkrijk	240	241	252	265	258	384	49
4	5	Italië	152	201	271	267	224	210	-6
8	6	Spanje	47	82	67	104	108	113	4
9	7	Indonesië	7	32	43	88	67	102	54
15	8	China	9	15	20	70	86	86	-1
7	9	Luxemburg	61	77	85	82	96	81	-15
6	10	Algerije	74	210	101	70	138	77	-44
14	11	Filippijnen	3	5	21	63	38	62	66
19	12	Polen	2	7	15	46	50	61	22
11	13	Griekenland	26	28	24	34	30	43	44
10	14	Saoedi-Arabië	11	12	28	26	30	32	4
13	15	Denemarken	18	15	21	29	31	31	-2
59	16	Senegal	7	6	3	7	22	25	12
17	17	Portugal	18	18	17	24	24	24	-1
16	18	Thailand	6	5	18	29	28	24	-16
31	19	Tsjechië	2	17	9	22	21	23	11
51	20	Yemen	2	3	4	9	5	22	353
Som Top 20			1.928	2.424	2.592	3.294	3.178	3.490	9,8
Som van alle export			2.206	2.803	2.965	3.833	3.808	4.060	6,6

Bron: Eurostat (via VLAM)

Kijken we naar de 20 belangrijkste exportbestemmingen buiten de EU en laten we de UK buiten beschouwing, dan springen de Aziatische landen eruit. Zij voeren in 2021 immers 355 miljoen euro aan Belgische zuivelproducten in. Afrika vertoont een toename van 89 naar maar liefst 148 miljoen euro, het Midden-Oosten stijgt in belang van 83 naar 90 miljoen euro.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten buiten de EU27 (mio euro)

2015	2021	Bestemming	2005	2010	2015	2019	2020	2021	% 21/20
1	1	Verenigd Koninkrijk	240	241	252	265	258	384	49
3	2	Indonesië	7	32	43	88	67	102	54
7	3	Chine	9	15	20	70	86	86	-1
2	4	Algerije	74	210	101	70	138	77	-44
6	5	Filippijnen	3	5	21	63	38	62	66
4	6	Soedi-Arabië	11	12	28	26	30	32	4
41	7	Senegal	7	6	3	7	22	25	12
8	8	Thailand	6	5	18	29	28	24	-16
34	9	Yemen	2	3	4	9	5	22	353
17	10	Nigeria	2	5	9	31	30	22	-25
19	11	VAE	10	7	9	20	20	20	-1
21	12	Zuid-Korea	4	6	7	28	25	19	-22
13	13	Maleisië	4	7	12	34	19	19	0
28	14	Irak	5	-	5	5	8	18	120
9	15	Japan	3	6	16	13	18	17	-4
38	16	Vietnam	13	6	3	8	7	16	128
18	17	Taiwan	7	5	9	13	13	15	11
15	18	Mauritanië	7	13	10	10	16	13	-19
33	19	Libië	2	8	4	6	5	12	144
36	20	Australië	2	2	3	10	10	12	18
Som Top 20 DL			415	594	576	803	844	998	18,2
Som van alle export			2.206	2.803	2.965	3.833	3.808	4.060	6,6

Bron: Eurostat (via VLAM)

2.3.17. Vooral nog weinig hinder van de Brexit

Sinds 1 januari 2021 is de Brexit een feit. Ondanks het vrijhandelsakkoord blijft de Brexit een grote impact hebben op het bedrijfsleven, met o.a. strenge douaneformaliteiten. De grootste obstakels voor de uitvoer zullen wel pas ten vroegste eind 2023 in voege treden: veterinaire exportcertificaten worden dan verplicht.

Voor het merendeel van de Belgische uitvoer van landbouw- en voedingsproducten zien we een dalende uitvoer naar het VK. Ook voor de Europese zuiveluitvoer zien we eenzelfde tendens, ondanks dat het VK een netto-invoerder is van melk en zuivelproducten. Voor zuivelproducten vanuit België echter, stellen we een opmerkelijke stijging vast. Deze stijging is meer uitgesproken in waarde (+49%) dan in volume (+30%).

Met in 2021 bijna de helft van de uitvoerwaarde voor zuivel is kaas het belangrijkste exportproduct naar het VK. Het betreft hier voornamelijk smeltkaas en mozzarella. Op de tweede en derde plaats volgen de gefermenteerde zuivelproducten en de melkdranken.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in waarde

(mio euro)	2016	2018	2019	2020	2021	% 21/20
Melk en room	8,5	10,2	6,6	6,0	3,2	-45,9
Melkpoeder	8,0	14,9	25,2	17,0	2,0	-88,4
Gefermenteerde producten	43,1	43,8	45,9	60,4	93,2	54,3
Boter en boterconcentraat	16,9	20,8	11,3	11,7	10,1	-13,6
Kaas	94,3	100,9	98,3	86,4	177,6	105,5
Wei en lactose	0,5	0,4	0,6	0,3	1,1	218,7
Condensmelk	23,5	32,3	39,8	34,2	36,8	7,5
Melkdranken	28,6	30,1	31,1	33,1	43,5	31,4
Melk- en roomijs	10,5	2,3	3,5	6,9	13,6	96,4
Andere zuivelbereidingen	2,3	2,2	2,1	1,9	3,0	61,3
TOTAAL	236,1	257,9	264,5	257,9	384,0	48,9

Bron: Eurostat (via VLAM)

Uitgedrukt in volume ligt de volgorde echter anders. Hier beslaan de gefermenteerde zuivelproducten met 37% het grootste aandeel van de uitvoer, gevolgd door de melkdranken (28%) en kaas (20%). Opvallend is ook hier de sterke daling in het geëxporteerd melkpoeder.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in volume

(1.000 ton)	2016	2018	2019	2020	2021	% 21/20
Melk en room	10,1	8,3	6,1	6,0	4,3	-28,8
Melkpoeder	3,2	6,2	9,4	5,9	0,5	-91,1
Gefermenteerde producten	48,2	46,6	49,6	61,4	85,3	39,1
Boter en boterconcentraat	4,8	3,7	2,2	2,7	2,1	-22,3
Kaas	29,8	28,7	27,6	24,7	46,6	89,2
Wei en lactose	0,2	0,2	0,4	0,2	0,1	-62,2
Condensmelk	13,1	17,0	21,8	19,1	17,9	-6,2
Melkdranken	39,6	50,5	52,1	54,2	64,5	19,0
Melk- en roomijs	3,2	0,8	1,1	1,8	3,6	102,6
Andere zuivelbereidingen	1,7	0,8	0,8	0,7	3,7	406,1
TOTAAL	153,8	162,8	171,0	176,6	228,7	29,5

Bron: Eurostat (via VLAM)

Let wel, de EU-VK exportcijfers betreffen niet de uitvoer voor de in land X geproduceerde goederen. Goederen worden immers geregistreerd daar waar ze effectief naar het VK vertrekken. Belgische goederen die via Frankrijk naar het VK gaan, worden Franse export. Omgekeerd geldt dat Nederlandse goederen die via België in het VK worden verdeeld, geregistreerd worden als Belgische export.

